

ԱՄԵՐՍՆԱԲԵՐ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԱՏՈՐ ԿԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 23, 1908

ԹԻԻ 21

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ

Ճ. Բ. ԿՐԻՆ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ

Հ. Մ. ԱԼԷՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

Մարդ եւ իր զինը

Սրբազան նուագահանդէս

Զօր. Կորնոնի աստուածաբանութիւնը

Հայ մանուկը եւ եկեղեցի

Ներքին Կեանք

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Մէկ վայրկենի մէջ փնացած

Ոսկի չաստուածը համբուրել

Հայրական սէր

ԳԻՏԱԿԱՆ

Փանամայի հանրապետութիւնը

ՅՕԴՈՒԱԾԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԲԱԺԻՆ

Յիսուսի ակնարկը

Պիլիմիլտ

Հոգիի վերակենդանութիւն

ԱՐՄԷՆ Ա. ԳԷՕՐԳԻՋԵԱՆՑ

ՃԻԼԻ ՍԸԹԸՐ

Յ. Ս. ԱԽԱԳԵԱՆ

ՍԲ. ԳՐԱՑ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՖԻՆԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ

﴿ اوه داپر هفته لى غزته — در سعادته بايىل هاوسده ﴾

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
 Տարեկ. բժշեգին 30 ԴԳ.
 Ամերիկայի հայր 1.50 Տոլ.
 Անգղիոյ „ 6 շէլին
 Ռուսի Կր. 7.75 Ֆր.
 Զեռ. քէ՛ հաւոր 30 փաթա
 Ծանուցման գիները
 Հափաւոր

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՇԱՐԱԹԱՐԵՐԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ, ՀԱՅԱՍՏԱՌ ԹՈՒՐԿԵՐԷՆ

(ԱՆԿԵԼԻՖՈՐՈՍ)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՌ ԹՈՒՐԿԵՐԷՆ

Խմբագիր Հ. Մ. Ալէկ

Պաշտը Հաւոր, Սթամպուլ
 Կ. պոլիս, Թուրքիա

THE AVEDAPER

(ANGELIAPHOROS)

A WEEKLY PAPER

PUBLISHED IN

ARMENIAN, ARMENO-TURKISH, AND
 GRECO-TURKISH

EDITOR HERBERT M. ALLEN

Offices: American Bible House
 Stamboul, Cons/ple, Turkey

TERMS

An. Subscrip.	Ps. 30
U. S. A.	\$1.50
England	Shils. 6.—
Other countries	Frs. 7 75

Single Copy 50 Paras

Advertising rates on
 application

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԲԵՐ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԱՏՈՐ ԿԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 23, 1908

ԹԻԻ 21

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Ժ. Ք. ԿՐԻՆ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ Ժ. Մ. ԱԼԷՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՄԱՐԳ. ԵՒ ԻՐ ԳԻՆՆԸ
Հ. Մ. Ա.

ԱՅՍ Խորագրով չենք ակնարկեր այն արժեքը զոր Աստուած կը դնէ հոգիին վրայ, այլ այն զինք՝ որով պատրաստ է մարդ զոհել իր պատիւը, հաւատարմութիւնը կամ մաքրութիւնը, մէկ բառով՝ զինք ճշմարիտ մարդ կացուցանող առաքինութիւններուն մին կամ ամէնը: Տուրեալու և անձնական ծառայութիւններու օրինաւոր փոխանակութիւն անհրաժեշտ և պատուաբեր են: Բայց «Սատանայի տաղաւարին» մէջ, ուր նկարագիր ու հոգի կը վաճառուին, աեղի ունեցած առևտուրը մարդկային սեռին սովորական բարեկաւութիւնը կը կործանէ, ինչպէս կը կործանէ անմահ կեանքի յոյսը: Կէօթէ իր մեծ գործով (Ֆառաւ) հոգեվաճառութեան տխուր մէկ պատկերը կու տայ աշխարհի: Տր. Ֆառաւթ ծերունի ալքիմիագէտը տարիներու ծանրութենէն և իր փորձարկութիւններուն ապարդիւնութենէն յոգնած պայմանագրութիւն մը կը կնքէ Սատանային հետ: Ինք իր երիտասարդութիւնը պիտի վերստանայ և ամէն պատեհութիւն պիտի ունենայ իր կիրքերն անսանձ վայելելու: Ասոր փոխարէն որոշեալ օր մը իր հոգին Սատանային պիտի յանձնէ: Պայմանագրութիւնը կ'ստորագրուի, և Ֆառաւթ իր նոր կեանքը կ'սկսի: Ոչինչ կը զլացուի անոր: Լիովին գոհացում կու տայ իր կիրքերուն: Երիտասարդական հաճոյքներու արդուութեան մէջ կ'ապրի: Բայց ամէն ինչ, նոյն իսկ մահուան օրէն առաջ, մոխիր կը դառնայ անոր պիղծ կեանքին բերամար: Ինք կ'ըլլայ կործանման ու մահուան պատճառ իր մէկ սիրելիին զոր հրեշտակները երկինք կը տանին: Վեր-

ջապէս ինք ալ կը բռնուի Սատանայէն և կը տարուի դժոխքի յաւիտեական տանջանքներուն ենթարկուիլ: Արդարեւ սոսկալի պատկեր է այս՝ բանաստեղծի երեակայութեամբ նկարուած, բայց պատկեր մը՝ որ պիտի ապրի յաւիտեական այն ճշմարտութեան համար զոր կը ներկայացնէ մարդոց: Գրական ողբերգութեան մը ձևով կը լուսարանէ ցաւալի սա ճշմարտութիւնը թէ զրեթէ ամէն մարդ իր զինն ունի: Իր առաքինութիւնները որոնցմով կը պարծի՝ կրնան գնուիլ, եթէ զինք բաւական բարձր ըլլայ: Սաստիկ վտանգաւոր երկու տարր կայ, որոնք կը զիւրացնեն տուրեալի այս տեսակը: Մին սա է թէ այս տեսակ ամէն գործառնութիւններ զազանի կը կատարուին: Քիչ մարդիկ կան որ հանրային կարծիքի անտարբեր ըլլալու չափ ցածնան: Մարդն իր բարոյական մաքրութիւնը վաճառելէ ետեւ իսկ հոգ կը տանի որ մարդիկ առաքինութեան իբրեւ տիպար նկատեն զինք: Եթէ գովեստի արժանի ունէ բան ընէ, կ'ուզէ որ հանրութեան հրատարակուի: Բայց եթէ կերպով մը իր պատուին զէմ գործած է, ամէն ճիգ կը թափէ որ իր մօտագոյն բարեկամներն իսկ չիմանան: Երբեմն մարդ, երբ նկարարան կամ գեղարուեստական գործերու թանգարան մը մտնէ, վաճառման համար ի ցոյց դրուած նկարներէ և առարկաներէ ոմանց վրայ կախուած կը տեսնէ խոշոր տառերով գրուած սա բառը. «Ծախում է» Ժժբախտաբար, թէպէտ շատ մարդ այդպիսի տախտակ կը կրէ իր վրայ, կարող է գէթ ժամանակ մը ծածուկ պահել զայն: Ծախում է իր մարդկութիւնը, արժանապատուութիւնը: Սակարկութիւնը եղած է այսինչ առիթով և պայմա-

նագրութիւնը կնքուած է, բայց ուրիշներ գիտնալու չեն։ Այսպէս շատեր կը չըջագային իրրե վստահելի և յարգելի անդամներ մարդկութեան, թէև իրականապէս իրենց հետ կը չըջագայեցնեն բարոյական վարակման սերմերը։

Բարոյական և հոգեւոր ետի այս գործառնութիւններուն մէջ երկրորդ վտանգաւոր տարրը սա է որ երբեմն և թերևս յաճախ անհատը բոլորովին գիտակից չէ անոնց նշանակութեան։ Մէկը սարսափելի գինը վճարած է սա ապաւորութեան տակ թէ սոսկ առժամեայ կարգադրութիւն մը ըրած է։ Այս կէտին լուսաբանութեան պիտի նպաստէ պարտքի փոխարէն գրաւ տալու օրինակը։ Յոյժ շատ անգամներ մարդիկ իրենց անտացուածքը գրաւ կու տան խաբուսիկ սա յուսով թէ ի մօտոյ իրենց պարտքը պիտի վճարեն և գրաւը ազատեն։ Արժեքաւոր ստացուած մը համեմատաբար փոքր պարտքի մը վճարման համար իբրև գրաւ կը տըրուի և այսպէս գրեթէ անզգալապէս ծանր գին մը կը վճարուի պարտքի տակ մահելու ի պատիժ։ Նմանապէս բարոյական ոլորտի մէջ մարդ մը աստիճանական, գրեթէ աննշմարելի, քայլերով գրաւ կու տայ իր հաւատարմութիւնը և մարդկութիւնը սոսկ առժամեայ իրաւախոհութիւններով, ինչպէս կը կարծէ ինք։ Բայց կը հասնի հաշուի օրը, և կը գտնէ իր նկարագիրը աղքատացած և կեանքը թարշամած։ Դարման չկայ։ Իր պատիւը և համբաւը թռած են։ Բարոյապէս է անյոյս անանկ մը։ Ուղիղի ամուլ ու անվիճելի սկզբունքներէն տակաւ չեղելու այս դրութիւնը այնպիսի նրբութիւն մը ունի որ ամէն այր ու կին, ինչ ալ ըլլայ իրենց դիրքը մարդկային ընկերութեան մէջ, աղարարութեան կը կարօտին։

Ամէն դար իր չնականները ունեցաւ, որոնք խնդացին սա կարծիքին վրայ թէ մարդիկ կրնան ճշմարտապէս առաքելի ըլլալ։ Անոնք վերոյիշեալին նման օրինակներ ցոյց կու տան և կը պնդեն թէ ամէն մարդիկ նման են, կեղծաւորներ՝ որոնք կ'ուզեն երևիլ ինչ որ չեն։ Կ'ընդունինք թէ աշխարհի վրայ կրօնական և բարոյական կեղծաւորութեան քանակը մեծ է և թէ սակաւ են այնպիսիներ որոնց գինը չկրնար կտրուիլ ոսկիով թէ աշխարհային վարձքերով։ Բայց իրողութիւնը թէ գտնուած են նշանաւոր օրինակներ այնպիսիներու որոնք ամէն գին մերժած են սկզբունքի փոխանակման համար՝ բաւական է քաջալերել զազափարակների իրականութեան ընծայուած հաւատքը։ Եթէ եղած են մարդիկ որոնց հաւատարմութիւնը անեղծանելի հանդիսացած է, ուրեմն ճշմարիտ է

թէ նոյն իսկ այս փառաստենչիկ ու դրամամոլիկ դարուն մէջ կան մարդիկ որոնք նկարագիր և սկզբունք ամէն գինէ վեր կը բռնեն։ Հետեւեալ մանրագէտները կը հաստատեն լաւատեսական այս հայեացքը և թերևս պիտի ծառայեն բոլոր մեր ընթերցողները քաջալերել որ ծուռ բան ընելու ամէն փորձութեան արիաբար դիմադրեն։ Ամերիկեան կեանքէ առնուած այս մանրագէտներուն իբրև քրտուցիչ կրնան գործածուիլ ուրիշներ ամէն երկրէ, ուր ազնիւ մարդիկ ապրած ու մեռած են։

Կը պատմուի թէ Ամերիկեան պատերազմներէն մէկուն մէջ մարդ մը գնաց ծովակալի մը քով և զրամական մեծ գումար մը խոստացաւ անոր, պայմանով որ յանձն առնէ ընել բան մը, որ անհաւատարմութեան ու վստահութեան զեղծում պիտի ըլլար։ Ծովակալը որ քաղաքավար մարդ էր՝ ժպտեցաւ ու հեռացուց իր փորձիչը։ Երկրորդ անգամ եկաւ միւսը և խոստացուած գումարն աւելցուց։ Դարձեալ անյողդող ծովակալը մերժեց ի նկատ առնել առաջարկը։ Սակայն անձնական պատուի այս անամօթ խաթարիչը երրորդ անգամ մտաւ ծովակալին սենեակը և 20,000 Անգղ. ոսկի խոստացաւ, եթէ հաւանի ընել իրեն առաջարկուածը։ Այս անգամ ծովակալը բռնեց մարդուն օձիքէն և բարկութեան չեշտով գոչեց. «Կորսուէ շուտով, անզգամ։ Իմ գնիս չափազանց մօտ կու դաս»։ Եւ սենեակէն դուրս հրեց։ Ահա արի ու պարկեշտ մարդ մը, որ իր վտանգը տեսաւ և մարդավայել կերպով մարտնչելով փորձութեան դէմ՝ չթողուց որ այն յաղթէ իրեն։ Ամէն ոք կրնայ իր փորձառութենէն վիայել թէ բաղդատաբար աղքատ մարդ մը ամբողջ կեանքին մէջ հաւատարմութիւն ի գործ դնելով եւեթ կրնար զրամական այդքան մեծ գումար մը մերժել։ Ինչ դաս կայ հոս այնպիսիներու համար որոնք կը փորձուին չնչին չահերու և դատարկ պատիւներու համար ծախել լաւագոյնը զոր կը բովանդակէ իրենց կեանքը—մաքրութիւն, ինքնապատուութիւն, հաւատարմութիւն։

Երկրորդ մանրագէտ մը, որով կը լուսաբանուի զրամական անհաւոր փորձութեան մը յաղթելու հնարաւորութիւնը, Նիւ Եորքէ կու գայ, Շատ տարիներ առաջ երբ Թուիտ անունով մարդ մը և անոր հետեւողները մարդիկ կողոպտելով մեծ հարստութիւն կը զիլէին, օրաթերթ մը քանի մը իրողութիւններ ձեռք ձգեց, որոնց հրատարակումը պիտի խայտառակէր այն անզգամ մարդիկը։ Թուիտ աճապարանքով մէկը զրկեց խմբագրին և խնդրեց որ չհրատարակէ զա-

նոնք, ըսելով թէ «ճշմարիտ չեն»։ Խմբագիրն ըսաւ թէ ինք կը հաւատայ թէ ճշմարիտ են և մտադիր է հետեւեալ օրը հրատարակել։ Թուրքի պատգամաւորն այն ժամանակ ըսաւ թէ իրենք պատրաստ են մէկ միլիոն տոլար վճարել, եթէ չհրատարակէ։ Խմբագիրը զայրանալով անմիջապէս վճարեց մարդը և յաջորդ օրը հրատարակեց ամբողջ պատմութիւնը։ Բարեբախտաբար ասոնցմէ դուրս ճշմարիտ չատ իրողութիւններ կան այնպիսիներու գոյութիւնն հաստատող, որոնց պատիւը կարելի չէ գնել։ Բայց այսպէս ըլլալու չէն ամէն այր և ամէն կին, որոնք գիրիստոս կ'ընդունին իբրեւ իրենց բարոյական չափանիշը և անձնական Տէրը։ Գրիստոս է որ կը սորվեցնէ թէ ամբողջ աշխարհը բաւական չէ փոխարինելու համար մարդու մը հոգիին կորուստը, վասն զի աշխարհ, երբ իբրեւ զին առաջարկուի, միշտ կը նշանակէ մեղք, ապականութիւն և մահ։ Հակառակ այս վսեմ իրողութեան, մարդիկ կը շարունակեն խոնիր Սատանային տաղաւարին մէջ և ներկայ երջանկութիւնն ու երկնից յոյսը ծախել պարսպ բաներու փոխարէն։ «Արթուն կեցէք և աղօթք ըրէք, որպէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք»։

ՍՐԲԱԶԱՆ ՆՈՒԱ- Յաճախ խնդիր եղած է թէ **ԳԱՀԱՆԴԷՍ** երաժշտութիւնն ինքնին բարոյական ազդեցութիւն ունի թէ ոչ, թէ վերջապէս երաժշտութեան ազդեցութիւնը զուգորդութեան և չրջավայրի արդիւնք չէ՞ ամբողջովին։ Մեր տեսութեամբ սակայն երաժշտութիւնը մարդկային սիրտը յուզող ամէն զգացումի լեզուն է։ Զայնքու դաշն համախմբումէն ազդուելու աստիճանը կը տարբերի մարդոց տարբեր խառնուածքին հետ։ Բայց համոզուած ենք թէ առ հասարակ միշտ կարելի է իրարմէ որդալի զանազանել ազնիւ բնազդներու խօսող երաժշտութիւնը և բիրտ կիրքերու չնչին զգացումներ յուզող երաժշտութիւնը։

Կ. պոլսոյ Հայ Աւետ. եկեղեցւոյ օրիորդներուն և երիտասարդներուն կողմէ նորակառոյց տաճարին գալոցայարկի սրահին մէջ Մայիս 15ին արուած նուագահանդէսը կը հաստատէ մեր այս տեսութիւնը։ Ամբողջ երաժշտութիւնը իր բնութեամբ և ընտիր կարգաւորմամբ ունկնդիրներուն տուաւ այն տպաւորութիւնը, միայն քիչ մը սաստկացած, զոր կու տայ աղօթքի և երկրպագութեան սովորական պաշտամունքը մը։ Հովուին աղօթքէն ետքը յայտագրին առաջին թիւը կազմող ընտիր կտոր մը, Պէթովընի սրտաշարժ նուագներէն, նուագ-

ուեցաւ դաշնակի և երգիոնի վրայ։ Այս համալաւոր նուագը 1799ին յօրինուած է, և կ'ըսուի թէ է կանխագոյն արտայայտութիւնը Պէթովընի սատեսութեան թէ երաժշտութիւնն է ձայն մը, որ մարդուն ներքին բնութեան կը խօսի և հրաւէր կ'ուղղէ բարձր կեանք մը ապրելու։ Նուագածութեան մեղմ շարժումը կարծես ճշտիւ կ'արտայայտէր այդ խորհուրդը և յարմար ու գեղեցիկ մուտք մը կը պատրաստէր յաջորդ նուագներուն։ Զուլթակի երկու կտորներն առնուած էին Սպահանցի ջուլթակահար Սարազաթէ, որու երկերը միշտ կը կրեն փափկութեան և նրբութեան դրոշմ, և Եւրոպական համբաւի տէր Լէհ ջուլթակահար Վիէնաւաքիէ, որ 11 տարեկան հասակին մէջ սկսաւ իր փալուն ասպարէզը՝ առաջին մրցանակ շահելով Փարիզի Համալսարանին մէջ։ Դաշնակի համար ընտրուած երկու կտորներն էին Պէնտէլէ և Շոփէնէ։ Այս վերջին արուեստագետը, ինչպէս ծանօթ է երաժշտութիւն սիրողներուն, դաշնակի յատուկ արդի նուագահանութեան կարապետ եղաւ։ Շոփէնի նուագին մեծ մասին գեղեցկութիւնը աւելցաւ, և ոչ թէ եղծուեցաւ, սրտաշարժ այն թախիծով, որով առգորուած են ակամայ օտարութեան մէջ բնակող Լէհ մեծ երգահանին զգացումները։ Մեներդը Սր. Պօղոսի հոգեբոլթեմէն էր, գործ Մէնտէլսոնի, և կ'սկսէր սա բառերով. «Բայց Տէրը կը յիշէ իրենները»։ Խօսքերն ու նուագը սիւստարար դաշնակութեամբ մը կը հանդարտեցնեն խռոված հոգին և կը խորացնեն անոր հաւատքը։ «Եկուք, Սր. Հոգի» խորագրով խմբագր մը ազդուապէս երգուեցաւ երկու սեռի ձայներով։ Փափման նուագը կը կոչուէր «Երկրպագներ» (ատորամուս), գործ Բալինայի, և նուագուեցաւ երգիոնի, դաշնակի և ջուլթակի վրայ։ Ինչպէս խորագրէն ալ կը հասկըցուի, այս ներշնչող համանուագը երկրպագութեան կը պատրաստէ սիրտը և փոխանակ շահուն շառաշուն ձայներով վերջանալով՝ կը նուաղի և ի վերջոյ կը մեռնի թողնով մարդս անձառելի էակին խորհրդաւոր լռութեան մէջ։

Ծափի բացակայութիւնը նպաստեց մինչև վերջը անեղծ պահել նուիրական ժամուն սուրբ մտածումները և զուգորդութիւնները։ Մեծ գնահատման արժանի են Տր. Մատթէոսեան երկու օրիորդները, Օր. Մինասեան, Օր. Մուտովաք, աիկին Վիլիքըմ (Վիաշա) և երգիչ խմբի միւս անդամները երաժշտական այս կատարելապէս սիրուն հանդէսին համար։

Հ. Մ. Ա.

Զօր. ԿՈՐՏՈՆԻ ԱՍՏ- Զօր. Կորտոն, Անգղիոյ
ՀՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ նշանաւոր զինուորական-
ներէն մին, շատ պա-
տերազմներու մէջ գտնուած և հոսկի ուրեմն խա-
թումի մէջ մեռած էր: Մօտերս անոր սիրած մէկ
գիրքին վերստին տպագրութեան տնթիւ Մր. Ք.
Ուիլսոն յիշեալ գիրքին յառաջաբան մը կցած է
«Զօր. Կորտոնի Աստուածաբանութիւնը» խորա-
գրին ներքեւ: Ուր ցուցած է թէ զօրավարը Սուրբ
Գրոց ճշմարտութիւններէն ինչ ինչ ընտրած և զա-
նոնք իր կեանքին կանոն և օրէնք որդեգրած, և ա-
մենայն հաւատարմութեամբ անոնց համաձայն ապ-
րած է: Արդ, Մր. Ք. Ուիլսոն հետագայ չորս կէ-
տերը կը յիշէ Զօր. Կորտոնի աստուածաբանութեան
նկատմամբ. Նախ, Զօր. Կորտոն կը հաւատար թէ
Աստուած ճարտար ներշնչել է քննիչ: Ինք այս ճշմար-
տութիւնը կը նկատէր կրօնքին հիմը, և հոգին իր մէջ
շարունակական խաղաղութիւն կը գտնէր: Երբ
միանգամայն վստահութիւն զգաց այս մասին, այս-
ինքն թէ Աստուծոյ Հոգին իր ներսիդին կը բնակի,
իր կեանքը բոլորովին այս հաւատքին ազդեցութեան
ներքեւ գտնուեցաւ:

Զօր. Կորտոնի երկրորդ վարդապետութիւնն
այն էր թէ երբ Աստուած մարդուս մէջ կը բնա-
կի, հասարակ էր ծնի: Անոր գաղափարով ոչ թէ
մարդուս հաւատալուն պատճառաւ Աստուած ա-
նոր մէջ կը բնակի, այլ մարդուս մէջ Աստուծոյ
բնակելուն պատճառաւ մարդ կը հաւատայ: Պէտք
է որ մարդ վստահ ըլլայ թէ Աստուած իր ներսի-
դին կը բնակի:

Անոր երրորդ սկզբունքն էր Կաթոլիկ հասարակ
Աստուածային նախախնամութեան: Այս հաւատքը խրա-
խուսիչ եղած էր անոր: Աշխարհ սքանչացած էր
այս զօրավարին քաջութեան վրայ. և անոր այս
քաջութեան գաղտնիքը ահա այս հաւատքին մէջ
կը գտնուէր: Բայց այս հաւատքը զանիկա ոչ թէ
ծուլութեան և անգործութեան՝ այլ գործու-
նէութեան մղող տեսակէն էր: Զօր. Կորտոն
յոգնիլ չէր գիտեր: Ամէն առաւօտ կանուխ
կ'ելլէր և օրուան առաջին ժամը աղօթքի և ըն-
թերցման կը նուիրէր: Իր այս պաշտամունքին
միջոցին չէր ներեր որ ոեւէ մէկը արգելք ըլլայ:
Ժամը 9—2 (Ը. Ե.) իր զօրավարի յատուկ պարտա-
կանութիւններով կը զբաղէր, և մինչեւ իրիկուն իր
ժամանակին մեծ մասը կ'անցընէր այցելելով գոր-
ծաւորներուն, հիւանդներուն, ևն:

Զորքորդ և վերջին սկզբունքն էր Քրիստոսի հե-
թոքի: Քրիստոսի հետ միութիւնը կ'անուանէր
ամբողջ կեանքին Ալֆան և Օմէգան: Ատիկով մը

ըսած է, «Իմ հոգիս մարմնիս հետ այնպէս միա-
ցած է որ չեմ կրնար զանազանել թէ ո՛րն է հո-
գիս, ո՛րն է մարմինս: Այս իրողութիւնը հոգևոյս
Քրիստոսի հետ ունեցած միութեան զեղեցիկ ապա-
ցոյց մըն է:

Զօր. Կորտոն այս չորս սկզբունքներուն հաւա-
տալով հանդերձ լրջօրէն և անկեղծօրէն և կատար-
եալ հաւատարմութեամբ անոնց համաձայն կ'ապ-
րէր: Այսպէս, Կորտոնի աստուածաբանութիւնը ոչ
թէ իբրեւ վարդապետութիւններու գրութիւն մը,
այլ իբրեւ կեանքի կանոններ արտայայտուեցան: Ոչ
թէ մտքի աստուածաբանութիւն էր, այլ՝ կեանքի
աստուածաբանութիւն:

Ինչպէս Զօր. Կորտոն նմանապէս մենք իւրա-
քանչիւրս ունինք մեզի համար մէյմէկ աստուածա-
բանութիւն: Եւ այս աստուածաբանութիւնը ոչ
թէ մեր դաւանած կամ նոյն իսկ քարոզած վար-
դապետութիւններն են, այլ այն սկզբունքները
զորոնք կ'արտայայտենք մեր կեանքին մէջ, այսինքն
մեր կրօնական կեանքին մէջ: Թերեւս մենք
զանոնք լեզուով որոշ ձեւի մը դրած չենք,
թերեւս անոնց գիտակից անգամ չենք: Բայց տար-
բերութիւն չընենք. մենք անոնց կը հաւատանք, և
անոնց համաձայն կ'ապրինք, Արդ, ի՞նչ է արդեօք
մեր կեանքի աստուածաբանութիւնը: Շատ ան-
գամ մարդ աչք կը գոցէ իր աստուածաբանու-
թեան, զանիկա չվերլուծէր, չսահմանէր: Վասն
զի գործին չի գար Բանդի գուցէ իր ընկերը իբրեւ
Միազաւան դատապարտողին կեանքի աստուածա-
բանութիւնը անաստուածութիւն է, կամ իր ըն-
կերոյ Յայտնութեան նկատմամբ ունեցած դա-
ղափարը քննադատելու միջոցին ինք արդեամբ
Նիւթապաշտ և Զգիտական է:

Արդ, իւրաքանչիւրիս առաջին և կարեւո-
րագոյն պարտականութիւններէն մին է, աստուա-
ծաբանութիւնը — ոչ թէ մտքի աստուածաբանու-
թիւնը այլ՝ կեանքի աստուածաբանութիւնը —
վերլուծել և սահմանել, և որոշակի և անկողմնա-
սիրաբար մեր մտքին առջեւ դնել:

Չայս կատարելէ ետքը պարտիմք ջանալ որ մեր
աստուածաբանութիւնը ճշմարիտ փորձաքարի զար-
նենք և անիկա Աւետարանական ըլլայ: Ինչպէս որ
ամէն աստուածաբանական ուսուցիչ ստիպուած
է իր գաղափարները և վարդապետութիւնները Ա-
ւետարանին և Քրիստոսի հետ բաղդատել, մենք
ալ մեր կեանքի աստուածաբանութիւնները պար-
տիմք բաղդատել միեւնոյն փորձաքարին և չափա-
նիշին հետ: Դուռն քու աստուածաբանութեանդ
մէջ ուղղափառ ես թէ հերեպիկոս: Յ. Գ. Գ.

ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿԸ Բիւզանդ էֆ. Քէչեան «Հայ Մա-
նուկ Եկեղեցի» նուիր» խորագրով յօդուած մը
(Բիւզանդիս, Թիւ 3, 521) հրատա-
րակելով Հայ մանուկներու կրթութեան մասին Հայ
Եկեղեցւոյ պարտականութիւններուն վրայ կը խօսի:
Յիսուսի՝ մանուկներուն տուած կարեւորութիւնը
յիշելէ և Արեւմուտքի մէջ Կաթողիկէ և Բողոքական
Եկեղեցիներուն ևս մանուկներու կրթութեան հա-
մար ցուցած հոգածութիւնը և նախանձախնդրու-
թիւնը ներբողելով նկարագրելէ ետքը ցաւով կ'ըսէ
թէ Հայ ժողովրդին մէջ մանուկները պատշաճ հո-
գածութիւն չեն վայելիր: Մանուկներու կրթու-
թեան խնդրին մէջ Եկեղեցին մեծ բաժին մը և ծանր
պատասխանատուութիւն մը ունի, բայց այժմ
զանցաւել կը դանդաղ աչք մասին: Եկեղեցւոյ մէջ
կատարուած հոգևոր պաշտամունքը մանուկներու
աչքերուն և աշխատանքներուն միայն կրնայ ազդել,
բայց ոչ թէ անոնց հոգիներուն: Անոնց մաքրին և
հասկացողութեան յարմար քարոզներ չեն տրուիր.
և հոգ չտարուիր որ Եկեղեցին անոնց բանաւոր և
սիրելի ընծայուի: Գրականութեան շրջանակին մէջ
ևս սակաւագիւտ են մանուկներուն հոգևորապէս
զարգացման նպաստող գիրքեր և լրագիրներ: Մեր
պաշտօնակիցը ասոնք ըսելէ ետքը խնդիրը հոգևոր
պաշտօնեաներուն նկատողութեան կը յանձնէ: Յու-
սալի է թէ սոյն խնդիր անոնց լուրջ քննութեան
առարկայ պիտի ըլլայ:

Յիրաւի ասիկա յոյժ կարեւոր և նոյն իսկ կեն-
սական խնդիր է Հայ Եկեղեցւոյ և մեր Աւետ. ե-
կեղեցիներուն համար: Ծշմարիտ է թէ չկրնար
ըսուիլ թէ մեր ժողովուրդները չեն զգար մա-
նուկներուն կարեւորութիւնը: Ծնողքներ ամէն
տեղ իրենց զաւակներուն համար բնազդէ աւելի
հոգածութեամբ կը խորհին և անոնց համար շատ
զստողութիւններ կ'ընեն: Անոնցմէ որչափնէր կան
որոնք ամէն գիտարողութիւններ յանձն կ'առնեն ի-
րենց զաւակներուն գոյէճներու և բարձրագոյն
վարժարաններու մէջ բարձր դաստիարակութիւն
տալու համար: Մեր բարձրագոյն վարժարաններուն
մէջ աշակերտաց և աշակերտուհեաց թիւին հետզհե-
տէ աւելնալը ասոր ապացոյց է: Եւ անտարակոյս
ծնողքները կ'ակնկալեն և կը փափաքին որ իրենց
զաւակներուն պարտաւարացած կրթութիւնն ու
դաստիարակութիւնը պիտի տան թէ՛ դպրոցները
թէ՛ եկեղեցին: Բայց այս երկու մարմիններն ալ
(դպրոց և եկեղեցի) իրենց պարտականութիւնները
հաւատարմաբար կրնան կատարել: Ահա բուն խըն-
դիրը: Ըստ Քէչեան էֆ.ի, անժխտելի է թէ Եկե-
ղեցին այս մասին գէթ հիմակուրէն աւելի հոգ տա-
նելու է իր պարտականութեան:

Մանուկները և երիտասարդները եկեղեցիին մէջ
պահելու կերպն է եկեղեցին անոնց սիրելի ընծա-
յիւ: Եւ եկեղեցին անոնց սիրելի ընծայելու միջոցն
է եկեղեցին անոնց ներկայացնել անոնց ֆիւթբոլ
յարմար և անոնց հոգիներուն օգտակար կերպով: Մարդ
չկրնար սիրել ինչ որ չգիտեր և չհասկնար: Կէս-
թէի նշանաւոր խօսքը, որ անցեալ շաբթուան Աւե-
րաքի մէջ յիշուեցաւ, մեծ ճշմարտութիւն մը կը
պարունակէ. «Ոչ ոք կրնայ տիրանալ բանի մը
զոր չհասկնար»: Եթէ մանուկը չկրնար հասկնալ
Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնները և արարողու-
թիւնները, ուստի չկրնար անոնց տիրանալ, և Ե-
կեղեցին անոր համար գործնական ոյժ մը չկրնար
ըլլալ: Կը սխալինք եթէ ըսենք, Մանուկները մեծ-
նալէն ետքը թող հասկնան Եկեղեցւոյ նշանա-
կութիւնը և զարգանան կրօնական կեանքի մէջ:
Գալորցիներու մէջ մեր մանուկները և երիտասարդ-
ները ամէն տեսակ դիտութիւն և ուսմունք կը սոր-
վին, և մինչ անոնք մտային հմտութիւն կը գան-
ձեն, եթէ Քրիստոնէութիւնը և Եկեղեցին հոգևոր
և կրօնական կրթութիւնը և հմտութիւնը ժամա-
նակին չեն կրնար ջամբել և զետեղել, անոնց միտ-
քերուն մէջ կրօնքին տեղը, որ պարապ կը մնայ,
ուրիշ բաներ կը լեցնեն, և երբ անոնք չափահա-
տութեան ժամանեն, յոյժ դժուար կ'ըլլայ հոն
ներմուծել Քրիստոնէութիւնը և Եկեղեցին:

Բայց ուշադրութեան արժանի բան մը, որ կը
պատկանի Եկեղեցւոյ՝ մանուկները կրթելու գոր-
ծին մէջ, մանուկին սորվեցնելու Նէ-Նէ է: Եւ ըստ
մեր կարծեաց, անոնց՝ Եկեղեցին սորվեցնելէ ա-
ւելի՝ Քրիստոսը, և Եկեղեցւոյ արարողութիւն-
ները սորվեցնելէ աւելի՝ Սուրբ Գիրքը սէտք է
սորվեցնել: Եկեղեցւոյ պարտականութիւնն է մար-
դիկը Սուրբ Գիրքին մէջ նկարագրուած Քրիստո-
սին գրաւել և հրաւիրելով Եկեղեցւոյն գրաւել:
Եկեղեցւոյ Գլուխը և կեանքը Քրիստոսն է: Բայ
աստի Եկեղեցին, որովհետեւ վերացական գաղա-
փար մըն է, իր պաշտօնեաներով, ծէսերով ու ա-
րարողութիւններով, պատմութիւնով ու աւան-
դութիւններով, հաւատալիքներով ու աստուա-
ծաբանութիւններով կը հասկցուի: Մանուկներուն
միտքը զերաւ չկրնար մարսել այս բաները: Ա-
սոնք ալ մանուկին հասկանալի ոճով կարելի է և
պէտք է սորվեցնել: Բայց Քրիստոս Աստուածային
անձ մը ըլլալով հանգերձ բարեկամն է մանուկ-
ներուն: Եւ Սուրբ Գիրքը իր խորին աստուածա-
բանութիւններուն և խրթին խնդիրներուն հակա-
ռակ յոյժ գործնական է, և Քրիստոնէութիւնը մա-

նուկներու սորվեցնելու տեսակէտով յոյժ թանկազին դասագիրք մը :

Եկեղեցին մանուկներու սիրելի ընծայելու մէկ պայմանն ալ է զանազան անոնց կենսական օգնականութիւն տալը : Եւ այսինքն եկեղեցիին մէջ անոնց դործ յանձնել : Կրօնքը, եթէ մեր կեանքին մէջ գործնական տարր մը չըլլայ, մեզի համար յարգի բան եւ ոյժ չկրնար ըլլալ : Ասոր մէկ կերպն է եկեղեցւոյ մէջ կիրականօրեայ դպրոցներու (ուր Սուրբ Դիրք միայն կ'ուսուցուի) կարեւորութիւն տալ : Մանուկներ կը սիրեն Կիրականօրեայ դպրոց գալ, հոն ընկերներ գտնել, անոնց հետ ուսանիլ : Կիրականօրեայ դպրոցները անգլին օրհնութիւն եղած են Քրիստոնեայ աշխարհին համար :

Այս առթիւ մեր ուշադրութիւնը կը դրաւ Բէշլեան էֆ.ի մէկ խօսքը. «Եթէ Կիրականօրեայ դպրոց չենք կրնար ունենալ մանուկներու համար, ինչո՞ւ համար գէթ եկեղեցիի մէջ մանուկներու յատուկ քարոզութիւն չունենանք» : Մենք հետաքրքրութեամբ կը հարցնենք, «Ինչո՞ւ Հայ եկեղեցւոյ մէջ մանուկներու համար Կիրականօրեայ դպրոցներ չկենան» : Չկայ բան մը որ անկարելիութեան մասին անոնց դոյրութիւնը : Որչափ գիտենք, ժամանակաւ Այնթապի Հայ եկեղեցւոյ մէջ իբր 1,000 եւ Ուրֆայի Հայ եկեղեցւոյ մէջ իբր 500 մանուկներու համար այսպիսի Կիրականօրեայ դպրոցներ կային : Ինչո՞ւ ուրիշ տեղեր ալ չգտնուին : Թէ՛ կարելի է, թէ՛ հարկ է որ գտնուին :

Ուրիշ բան մըն ալ. Եկեղեցւոյ երիտասարդներուն կրնան յանձնարարուիլ լեզու մաքրելու, բարոյական ազնուացնելու, արեւցոյթիւնը արգելելու գործեր : Քահանաները եւ քարոզիչները եթէ կէսը ժամանակին — զոր կու տան հաշտեցնելու ժողովրդին մէջէն զանոնք որ իրենց լեզուները չըմպելով կ'ուրիշ լեզուներ, նաեւ արեւցոյթեան երեսէն աւրուած ընտանեկան յարաբերութիւնները յարգաբերու — նուիրեն մանուկներու հոգեւոր եւ բարոյական առաքելութիւնները արծարծելու, աւելի հաճելի եւ աւելի օգտակար գործ մը տեսած կ'ըլլան : Կրօնական կեանքը կեանքին միւս շրջանակներուն նման դիտութիւն մը ըլլալով հանդերձ արհեստ եւ ճարտարութիւն մըն է, եւ կը թուի ինքնին կը պահանջէ : Մանուկներ ո՞րչափ կանուխ սկսին այս կը թուի ինքնին, ա՛յնչափ շահաւոր կ'ըլլեն : Եկեղեցին, որպէս զի մանուկներու մէջ յառաջ բերէ այս կը թուի ինքնին, պարտի գործ յանձնել անոնց :

Յ. Գ. Դ.

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔ

ՉԱՍՏՈՒԱԾ անոնք աւելի կը փառաւորեն որոնք սուր աչքով եւ սիրով սիրտերով կը դիտեն անոր գործերը, գեղեցկութեան եւ զօրութեան տեսիլներ կը նշմարեն անոնց մէջ, բարին իր ամէնէն աղօտ արտայայտութիւններուն մէջ զգալու հոգեւոր կարողութիւն մը ունին եւ կրնան աշխարհը այնպէս մեկնել որ Աստուածութեան փայլուն վկայ մը կ'ըլլայ այն : Չէնի :

«ԲԱՐԻ է գոհանալ Տէրով մէն, ու սաղմոս ըսել քու անուանդ, ով Բարձրեալ. առաւանջ քու ողորմութիւնդ, ու գիշերները քու հաւատարմութիւնդ պատմել» (Սաղ. ԴԲ. 1, 2) : Համոզուած եմ թէ միտքը եռանդուն աղօթքէ ետք ամէնէն աւելի պայծառ կ'ըլլայ, կամքը ամէնէն աւելի անկաշկանդ եւ դատողութիւնը ամէնէն աւելի իմաստուն, եւ թէ այն ժամանակ խորհուրդները ամէնէն աւելի Աստուածային պատգամներու պէս կու գան մեզի : Աստուծոյ ծունր դնելէ ետեւ մեր առաջին քայլերը յաւիտեանական կեանքի ճամբուն մէջ կ'ըլլան գրեթէ անօգտապէս : Աստուծոյ մօտենալէ ետեւ է որ մեր զգացումները ամէնէն աւելի Աստուածային առաջնորդութեան պէս կը թուին մեզի : Ուշե՛ք Մատթ. Թ. Բ. 10 :

«ԵՐԱՆԻ՝ ճամբով ամբիժներուն, որոնք Տէրով օրէնքին մէջ կը քայլեն» (Սաղ. ԶԺԹ. 1) : Սրբաւայել կեանքեր ու մահեր կան որոնք արձանագրուած չեն եւ երկնից առջեւ աւելի յարգ ունին մարդկային հիացման առարկայ եղած չըլլալով : Այսինքն մարդիկ՝ որոնք փառասիրական խորհուրդներ լքած են վասն զի յաջողութեան ճամբաները ծուռ ու չար էին, մարդիկ՝ որոնք իրենց անհրաժեշտ պիտոյքէն իսկ բաժին հանած են Քրիստոսի անուանով օգնելու համար իրենցմէ աւելի աղքատ եղողներու, հեղ ու հաւատացեալ մարդիկ որոնք ուրիշներու համար կը կրեն ինչ որ չեն կրեր իրենց համար, բիւրաւոր տուններու մէջ ցրուած բազմութիւններ, որոնց կեանքերը, որչափ ալ անկատար ըլլան, սովորաբար Քրիստոնէական օրէնքով կը կառավարուին :

«ՄԱՐԴԻ՝ ունայնութեան պէս է, անոր օրերը անցնող շուքի պէս են» (Սաղ. ԶԽԴ. 4) : Օրհնե՛ք Աստուած, որ ոչ կը նիւրհեա եւ ոչ կը քնանաս, առ մեզ այս գիշեր քու պաշտպանութեանդ տակ եւ մեզի յիշեցուր այն գիշերը երբ ոչ ես պիտի լսենք այս բազմազարդ աշխարհի աղմուկը : Տէր, քեզի կը յուսանք, օգնէ մեզի այնպէս ապրիլ որ բնաւ մահէն չվախնանք եւ չնորհէ որ վերջը :

ինչպէս հիմա, մեր երեկոյեան երգն ըլլայ. «Ուազաղութեամբ պիտի պառկիմ ու քնանամ, վասն զի դուն միայն, ով Տէր, զիս ապահովութեամբ կը բնակեցնես» : Ճէյմս Մարթինս :

«ԱՅՈՒ, շուտով կու գամ ես : Ամէն, եկուր, Տէր Յիսուս» (Յայտ. ԻԲ. 20) : Տէր, քննած եմ այս աշխարհը ուր դրած ես զիս : Փորձած եմ թէ այս բանը և այն բանը ինչպէս կը յարմարին հոգիիս և ստեղծմանս նպատակին, և բան մը չեմ գտներ որու վրայ կարենամ հանգչիլ, վասն զի հոս ոչ մէկ բան կը հանգչի, այլ պահ մը ինծի քիչ մը հաճոյ թուող բաներ, ստուերներու պէս կը ցնդին կ'երթան առջևէս : Ահա, քեզի կու գամ ես, ով Յաւիտենական էակ, Աղբիւր Կեանքի, Կեդրոն Հանգստեան, Պահպանող արարչութեան և Լրումն ամէն բանի : Ինչի կը միանամ, քեզմով կ'ուղեմ ապրիլ և անցնել օրերս, քեզմով՝ որու հետ պիտի ապրիմ յաւիտեան, երբ ժամանակս լրանայ, քու յաւիտենականութեանդ մէջ առնուելու ակնկալութեամբ :

«ՈՐՊԷՍ ԶԻ քու Տէր Աստուածդ քեզ օրհնէ քու ձեռքիդ ըրած ամէն գործերուն մէջ» (Բ. Օր. ԺԴ. 29) : Օրհնեալ է ան որ իր գործը դրած է : Թող ուրիշ օրհնութիւն չփնտռէ : Գործ, կեանքի գործ ունի ան, թող հետեւի անոր : Աշխատութիւնը կեանք է : Աշխատողին սրտին խորէն կը բխի անոր Աստուածապարգև զօրութիւնը, երկնային կեանքի սրբազան էութիւնը Ամենակալ Աստուծոյ փշուած, և կ'արթնցնէ զայն ամէն ազնուութեան, ամէն ծանօթութեան, ինքնաճանաչման և առաքելութեան : Ծանօթութիւն որ աշխատութեան մէջ օգտակար պիտի ըլլայ. փարէ ատոր : Բնութիւնն իսկ կը յարգէ զայդ : Ուղիղ խօսելով, ուրիշ ծանօթութիւն մը չունիս դուն անկէ զատ զոր աշխատութեամբ ստացած ես : Մնացածը ծանօթութեան ենթադրութիւն է ամբողջովին, գալրցներու մէջ փաստաբանելի բան մը, ամպերու մէջ, տրամաբանական անվերջ յորձանքներու մէջ ծփացող բան մը, մինչև որ փորձենք ու հաստատենք զայն : «Ամէն տեսակ տառակոյս գործով միայն կրնայ փարատիլ» : Ամէն ճշմարիտ գործ նուիրական է : Ամէն ճշմարիտ գործի մէջ, լով ձեռական աշխատութիւն իսկ ըլլայ այն, Աստուածային բան մը կայ : Աշխատութիւնը աշխարհի չափ ընդարձակ է և իր զագաթը երկնից մէջ : Թո՛ղա Բարեւոյ :

«Քեզ յաւիտենական սիրով սիրեցի, անոր համար ողորմութեամբ քեզ քաշեցի» (Երեմ. ԼԱ. 3) : Ինչպէս դէմք մը կը գեղեցկանայ՝ հոգիին

անոր մէջէն փայլելէն, նոյնպէս աշխարհ կը գեղեցկանայ Աստուծոյ անոր մէջէն փայլելէն : Եհան Կեօր Եստոպէ

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ՄԷԿ ՎԱՅՐԿՆԵՐԻ ՄԷՋ ՓՃԱՅԱՑ

ՏԱՐԻՆԵՐ առաջ, կ'ըսէ մատենագիր մը, Անգղիացի ազնուական մը այցելութիւն տուաւ ջերմ կրօնասէր նշանաւոր ճոզայա Ուէճուտի, և փափաքեցաւ անոր խեցեղէնի մեծ գործարանը տեսնել : Մր. Ուէճուտ իբր տասնըհինգ տարեկան գործաւորի մը հետ պտրտցուց իր այցելուն :

Ազնուականը քիչ մը անտարբեր էր կրօնապէս և իր անհաւատութեան վրայ կը պարծէր անգամ : Բնապէս շատ որամիտ, հաճելի խօսակցութիւն մը ունէր : Ընդհուպ սկսաւ թեթեւութեամբ խօսիլ նուիրական բաներու վրայ, թէ և քաղաքավարութեամբ, և երբեմն ալ նուիրական անուններ և նիւթեր ծաղրել : Մր. Ուէճուտ շատ նեղուեցաւ :

Պատանի գործաւորը նախ սարսուեցաւ ազնուականին անպատկառութենէն : Բայց քիչ յետոյ անոր սկեպտիկեան զուարճաբանութենէն յափըշտակուած սկսաւ սրտադին խնդալ անոր սրամտութիւններէն համ առնելով :

Երբ պտոյտն աւարտեցաւ, պատանին իր գործին զրկուեցաւ, և Մր. Ուէճուտ եզական գեղեցկութեամբ զարդանօթ մը ընտրեց և սկսաւ անոր շինութեան երկար և փափուկ գործողութիւնը բացատրել : Այցելուն սքանչացաւ անօթին պատուական ձևին, ընտիր գոյնին և երկնաբան յեղաշինութեան վրայ և ձեռքը երկնցուց որ բռնէ : Մր. Ուէճուտ գետինը ձգեց զայն և վայրկենապէս կտոր կտոր եղաւ անօթը : Ազնուականը բարկութեան ձիւ մը արձակեց : «Կ'ուզէի իմ հաւաքածոյիս մէջ դնել զայն» գոչեց : «Ոչ մէկ արուեստ կարող է վերարտադրել ինչ որ փճացուցիք ձեր անդգուշութեամբ» : «Տէր իմ» պատասխանեց Մր. Ուէճուտ, «փճացած ուրիշ բաներ կան ասկէ աւելի պատուական, որոնք բնաւ չեն կրնար վերարտադրուիլ : Բնաւ չէք կրնար քիչ մը առաջ մեկնող պատանիին հոգեոյն վերադարձնել այն ակնածալից զգացումը և պարզ հաւատքը, զոր փճացուցիք ծաղրելով կրօնքը որ անոր ամէնէն նուիրական յիշատակը և ժառանգութիւնն էր : Տարիներով անոր ծնողքը աշխատած են յարգել սորվեցնել նուիրական բաները և անոր մաքին այնպէս աղղել որ կրօնական սկզբունքներով կառավարուի անոր

կեանքը : Ահա դուք կէս ժամուան մէջ փճացուցիք անոնց աշխատութիւնը :»

Ազնուականը շատ զարմացաւ դորձաւոր դասակարգէ մարդու մը այս համարձակախօսութեան վրայ : Բայց յարդեց անոր արիական պարկեշտութիւնը և չմեկնած՝ խորին ցաւ յայտնեց չարիքին համար զոր գործեց անզգուշութեամբ : Երանի թէ Ամենասուրբ Անունը թեթեօրէն բերան առնող բազմութիւններ կենային պահ մը և մտածէին թէ ի՞նչ չարիք կը հասցնեն ուրիշներու որոնք պատահմամբ իրենց խօսքերը կը լսեն :

ՈՍԿԻ ԶԱՍՏՈՒԱԾԸ ՀԱՄԱՐՈՒՐԵԼ

ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ միլիոնատէրի մը եղբորազնիւր ժառանգութեան մեծ դատի մը մէջ վկայեց թէ անգամ մը իր հօրեղբոր հետ գնաց տեսնել ամուր նկուղի մը մէջ անոր դանձարանին արժեթղթերը և ուրիշ դրամատոմսերը, և թէ հոն մեծահարուստ մարդը արժեթղթի ծրար մը առաւ, համբուրեց և ապա իր գլխուն վերեւ բռնելով գոչեց. «Ահա իմ Աստուածս :» Կը վախճամ թէ չատեր կան որ այսչափ անկեղծ չեն, թէ և ոսկի չաստուածը կը պաշտեն : Սակայն աւելի լաւ է երբայեցի ընտիր պատանիներուն հետ կրակէ հնոցը մտնել քան ոսկեղէն այս կուռքին առջև իյնալ ու երկրպագել :

ՀԱՅՐԱԿԱՆ ՍԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դատարանի մը մէջ դատի մը առիթով հօր մը սէրը իր զաւկին հանդէպ՝ ինչորի առարկայ եղաւ : Բժիշկ մը վկայեց թէ զաւկին հիւանդութեան ժամանակ, անոր կեանքը փրկելու համար, հարկ եղած էր քիչ մը կենդանի արիւն գտնել : Հայրը, երբ զայս իմացաւ, անմիջապէս բժշկին ըսաւ թէ ինք պատրաստ է ուզուածին չափ արիւն տալ իր զաւկին : Լման երեսուն կտոր միս կտրուեցաւ հօրը մարմինէն, անշուշտ սաստիկ ցաւ և նեղութիւն պատճառելով անոր : Խեղճ հիւանդին վրայ պատուաւորութեան աստիճան և ան շուտով սկսաւ նորոգ զօրութեան նշաններ ցոյց տալ : Հայրը բնաւ կարեւորութիւն չընծայեց իր տառապանքին. այնքան մեծ էր իր սէրը հանդէպ իր զաւկին : Ի՞նչ ազուր մեկնութիւն է այս Սբ. Գրոց սա համարին. «Խնչպէս հայր մը կը գթայ իր որդիներուն վրայ, այնպէս Տէրը կը գթայ իրմէ վախճողներուն վրայ,» կամ Դաւթի սա միւս խօսքին. «Թէ և հայրս ու մայրս զիս թողուն, բայց Տէրը զիս պիտի ընդունի :»

ԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՓԱՆԱՄԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

(Տէյ Ալէք Ուէլլ)

Միացեալ Նահանգաց այն նոր երկիրը — որ Փանամայի Գօտի կը կոչուի աւելի աղէկ անունի մը չգոյութեան պատճառաւ — այցելողը պէտք չունի տեսնելու Ամերիկեան դրօշի ծածանումը քաղաքներուն չէնքերէն և փողոցներուն ցիցերէն, ճանչնալու համար թէ հոս կայ Միացեալ Նահանգաց անշատեալ մէկ մասը, վասն զի Ամերիկացիք ամէն տեղ են տառական իմաստով : Միայն քանի մը տարի առաջ էր — ճիշդ 1902ին — որ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը որոշեց Արեւմտեան Կիսագունդը երկուքի բաժնել, պեղելով այն մեծ խրամը զոր կը կոչենք Փանամայի Ջրանց : Երբ ըրաւ այս որոշումը, 40 միլիոն տոլար վճարեց Ֆրանսական ընկերութեան, որ պեղումին մէկ մասը արդէն կատարած էր, ի փոխարէն անոնց բոլոր իրաւունքներուն և մեքենաներուն : Յիմարութիւն պիտի ըլլար սակայն Ջրանցը պեղել օտար երկրի մէջ, վասն զի հաւանօրէն 200 միլիոն տոլար պիտի ծախսուի մինչև որ նաւերը անոր մէկ ծայրէն միւսը նաւարկել կարենան : Կեդրոնական Ամերիկայի այս մասին մէջ մարդիկ ատեն ատեն կը կոռէին իրարու հետ, և եթէ Ջրանցին վրայ չհսկէ Ամերիկեան կառավարութիւնը, Ջրանցը կրնայ մեծապէս վնասուիլ Կեդրոնական Ամերիկեան երկիրներու մէջտեղ պատերազմի ատեն, և անպիտան ըլլալ. այն ատեն այս ահագին գումարը յոռմ պէտտ վատնուած կ'ըլլայ : Այս պատճառաւ այս գօտին օրինաւորապէս գնուեցաւ Փանամայի Հանրապետութեան : Նկատելով գնուած հողին տարածութիւնը, Ամերիկացիք շատ բարձր գին վճարած են անոր համար — տասը միլիոն տոլար — վասն զի պարանոցը կտրող այս գօտին չունի տասը մղոն լայնք, և պարզապէս մէկ ծովէն միւսը կ'երկնայ քառասունութերկու մղոն : Գօտին Արեւմտեան նահանգներու մէկ գաւառին հողիւ մէկ պղտիկ մասին կը հաւասարի տարածութեամբ, բայց կրնայ անուանուիլ մարդկային փեթակ, վասն զի Ամերիկեան դրօշին հոն բարձրացուելէն հետէ, որով կը ցուցուէր թէ Միաց. Նահանգները միակ տէրն են անոր, բերաւորներ գացած են Փանամայի Պարանոցը, մաս մը իւրացնելու համար ամենամեծ գործէ մը մէկուն որ արձանագրուած է աշխարհի պատմութեան մէջ :

Իրաւ, սեւամորթներ Արեւմտեան Հնդկաստանի կղզիներէն, գեղացիներ հեռաւոր Սպանիայէ և Իտալիայէ, ինչպէս նաեւ ուրիշ ցեղեր, լեռնեցուն

նաւերով եկան, բայց ամէն մէկ նաւ, որ կը մեկնի Նիւ Եորքէ և մեր միւս նաւահանդիսաներէն Քոլոնի կամ Փանամայի համար, տարած է Ամերիկացիներ որոնք պէտք են ձեռնարկին կատարելագործման համար: Այս է պատճառը որ մեր ժողովրդէն տասը հազարի մօտ անձինք — որոնց մէջ երկու հազար կիներ և մանուկներ կան — հիմա ցրուած են Գօաիին ամէն կողմերը: Չանոնք կրնան գտնել վաճառատուններու մէջ իբր պաշտօնեաներ, գրասենեակներու մէջ իբր քարտուղարներ: Շատեր խաբի գոյն հանդերձներ և մասնաւոր ձեւով կօշիկներ հագած իջած են մեծ խրամին մէջ և անոր բլուրի կողի նմանող բարձր եղերքին վրայ, իրեւ վարպետներ և վերապետներ: Կ'առաջնորդեն անիւները և լծակները որոնք մեծ դեր կը կատարեն ծանրածանր մեքենաներուն կիրառման մէջ, զոր օրինակ՝ չոգեշարժ խոշոր թիւերուն, որոնք տառականապէս կը խաժնեն ժայռը և հողը և այսպէս կը պեղեն ջրանցը՝ ամիսը 350,000 խորանարդ եարտա:

Այս կը նշանակէ թէ չոգեգործ թիւերը, որոնք կը կառավարուին Ամերիկացի ճարտարագէտներէ, Կեդրոնական Ամերիկայի մէջ այնպիսի ծակ մը կը բանան, որուն պեղումէն ելած նիւթը վերցնելու համար երկու ձիով քաշուող 10,000 կառքեր պէտք են իւրաքանչիւր քսանըջորս ժամ:

Ասոնք սակայն միայն մէկ քանին են այն գործերէն որոնցմով Ամերիկացիք կը զբաղին: Մեծ խրամէն հանուած հողին և ժայռին ահագին կոյտը տեղափոխելու համար կանոնաւոր երկաթուղի մը հարկ է: Աղբի հազարաւոր կառքեր հոս հոն կ'երթան կու գան մանրանկար չոգեմեքենաներով: Գնա այս կառքերուն քով, և պիտի տեսնես որ անոնց մէջ գործող արհեստաւորներուն տասնէն ինը Ամերիկացի են: Կառախումբերուն գլուխը կան Ամերիկացիներ: Երբ նոր քաղաքներ կը շինուին, Ամերիկացի հիւաներ կը սղօցեն և կը գամեն իրենց երկրացիներուն տունները շինելու համար, ուրիշներ փողօցները կը յատակեն, ականներու խողովակները կը գետեղեն և ջուրի մեծ ընդունարաններ կը շինեն: Այս է պատճառը որ Գօաին յիւրաւի կրնայ Միացեալ Նահանգաց մէկ մասը կոչուիլ:

Փանամայի մէջ քաղաքները աճեցան աղտոտ և վատառողջ էին որ քաղաքակիրթ ժողովրդի բնակարան ըլլալու յարմար չէին: Ուստի կառավարութեան առաջին գործերէն մին եղաւ յատակել զըլխաւոր փողօցները, կողմնական փողօցներ բանալ ուր որ պէտք էր, նաեւ ականներ շինել, որոնք

առնէին տանէին աղտոտ ջուրը, մինչ ջուրի մեծ ընդունարան մը արդէն շինուած է — լճի մեծութեամբ — որ ջուր կը հայթայթէ ոչ միայն Քոլոնի, այլ Քրիսթոպալ նոր քաղաքին ժողովրդին: Անիկա կրնայ լիճ կոչուիլ, վասն զի 500,000,000 կալոնէ աւելի մաքուր և ականակիտ ջուր կը պարունակէ, Ուրիշ անհրաժեշտ բան մը, որու համար առատաձեռնօրէն ստակ ծախսուեցաւ, Ամերիկացի ինչպէս նաեւ օտարազգի գործաւորներու յարմար բնակարաններ եղած են: Բազմաթիւ շէնքեր կառուցած էր Ֆրանսական ջրանցի ընկերութիւնը, բայց անոնք այնչափ երկար առէն առաջ շինուած են և այնքան երեսի վրայ մնացած են որ աւերակներէ գրեթէ չունին տարբերութիւն, ուստի նախ տուններ շինուեցան ամուսնացած մարդոց համար: Անոնք ոչ միայն հանդատաւէտ են և կանոնաւոր շինուած, այլ՝ մաքուր են և տեսքով հրապուրիչ: Գրեթէ այս բոլոր տունները ունին լաշն, ընդարձակ գաւիթներ, որոնք նուրբ վանդակուրմով չըջապատուած են, այնպէս որ ընտանիքները կրնան դռնէն դուրս նստիլ ցերեկ գիշեր, առանց նեղուելու ուրիշ տեսակ միջատներէ: Եթէ այս տուններուն մէկէն ներս մանենք, հաւանօրէն պիտի գտնենք երեկտրական լոյսեր ամբողջ տան ամէն կողմը: Լոգանքի սենեակը ունի արդի տաշտը և առատ ջուր տաք ու պաղ: Տանտիկնոջ ուշադրութիւնը գրաւող առարկան է խոհանոցը, իր Ամերիկեան ոճով և սպասներով նոյնը որ կը գտնուի Նահանգաց հին տուններուն մէջ: Կահիւրը կարասիները եւս ընտանի ոճերով են, և ինչ ինչ պարագաներու մէջ Պարանոցային Ջրանցի ընկերութեան վարչութիւնը կատարելապէս կահաւորած և վարձու տուած է տունները փոքր գումարներու փոխարէն:

(Շարունակելի)

ՅՕԴՈՒԱԾԱԳԻՐՆԵՐՈՒ

ԲԱԺԻՆ

ՅԻՍՈՒՍԻ ԱԿՆԱՐԿԸ

Այդ զոյգ աչքերուդ փայլը փողփողուն,
Քաղցրը նայուածքիդ բոցն այդ սիրավառ,
Սէր-մարմնացումիդ պատկերն է ցայտուն,
Որ սիրտըս գերել կը միտի իսպառ:

Գերող նայուածքիդ այդ խորհրդապահ
Արտայայտութեամբ ինչե՞ր չես խօսիր.
Թաղաւիշն է որ կ'աւետես վատահ,
Սէր-ակնարկներովդ, սրտիս մեղսակիր:

Բու ներկայութեանդ ալ չեմ դիմանար .
Հրդեհեց սիրտըս կայծով մ'աննշմար
Խօսուէն ակնարկիդ այդ փայլն դիւթական :

Տուր ինձ ալ , Յիսուս , Պետրոսի նըման
Աղաշխարողի զղջումով , այսօր
Թափել խաչիդ ոտք արցունքներս բոլոր :

Վան

ԱՐՈՒՆ Ա. ԳԵՕՐԳԻԱՆԱՆՅ

ՊԻԼԻՆԻՍ

ԴԵ Դ

Յորեկուան ճաշը կ'սպասէր կէս մութ , զրուագ-
ներով զարգարուն սրահին մէջ , երբ Հէտան բակին
մէջ ձիէն վար ցատկեց և երասանակները սպասա-
ւորին նետեց : Դէմքը ուրախութենէն ճառագայ-
թարձակ , ներս մտաւ սրահէն և մօտեցաւ այն սե-
ղանին որ իրեն և իր մօրը համար պատրաստուած
էր : Ծէլա ոչ նուազ բերկրութեամբ անոր նայե-
ցաւ . « Ուրախ եմ որ , » ըսաւ ան , « հաստատա-
կամութեամբ պաշտօնիդ զուլը անցած ես .
ալ պէտք չունիս իմ խրատներուս , կրնամ իմ որ-
բեայրիի կեանքիս մէջ քաշուիլ » : Այս փափաքը
ծէլայի բաղձաքածէն աւելի ուրախութեամբ ըն-
դունուեցաւ Հէտանի կողմէն : Երէին միւսը կըտ-
րած ատեն Հէտան կը ժպտէր ինքնիրեն : Քիչ վերջը
անտարբեր ձայնով մը հարցուց . « Ո՞ր պիտի բնա-
կիս . եթէ չեմ սխալիր , մեծ մայրս Համէլպուրկ
բնակեցաւ մեծ հօրս մահուինէն վերջ » : Այս հար-
ցումը անախորժ հնչեց Ծէլայի ականջին : Քաշ-
ուած կեանք մը անցնելու վրայ կը խորհէր , բայց
իր նպատակն էր Ուրգապուրկէ չհեռանալ , հեռա-
ւոր վայրերու մէջ չմեկուսանալ : Իր հպարտու-
թենէն մղուած պատասխանեց . « Պատրաստ եմ եր-
թալու հոն ուր իմ որդիս զրկէ զիս » : « Կարծեմ
Համէլպուրկը , » շարունակեց Հէտան հանդարտու-
թեամբ , « աղէկ վիճակի մէջ է : Այս մեր բնակա-
րանը պէտք է բոլորովին նորոգել , եթէ պիտի ա-
մուսնանամ : Ո՞րքան ցած , ո՞րքան աղօտ է այս
սրահը . . . » : « Մտադիր ես ամուսնանալու , » աղա-
ղակեց Ծէլա ուրախութեամբ , « ճիշտ նոյն իղձը
ունեցայ սրտիս մէջ այս առաւօտ : Այն դօր ընտ-
րած եմ իբրեւ քու ապագայ կինդ » : Կիսապի աղջիկ
մըն է , Հօրսա դուքսին աղջիկը Իոմինսֆօրտ » :

« Անոր վրայ ասկէ առաջ խօսած ըլլալու էիր
ինծի » : ընդմիջեց Հէտան , « հայրս ողջ եղած ա-
տենը ծնողքս իրաւունքը ունէին իմ ապագայ ա-
մուսինս ընտրելու . հիմա ես կրնամ ընտրել կին
մը ինծի համար » : « Այո , սակայն , մօրդ խորհուրդ-
ները պիտի չանդունես , անանկ չէ » , հարցուց Ծէ-

լա ձայնով մը որ սրտին թաքուն զայրոյթը կը
մատնէր հակառակ իր մեղմ երևոյթին : « Պէտք չու-
նիմ քու խրատներուդ . վայրկեան մը առաջ դուն
էիր ինծի այդպէս ըսողը , ես իմ ընտրութիւնս
ըրած եմ արդէն : Երեք շաբաթէն հոս պիտի բե-
րեմ զայն որ իմ կինս ըլլալ սահմանուած է , ինչ-
պէս կ'ըսեն , Աստուծոյ ձեռքով » :

Ծէլա որդւոյն երեսը նայեցաւ անխօս : Աստ-
ուած , ո՞ր Աստուածն էր այն , կ'ուզէր հարցնել ,
բայց չէր կրնար : Հէտան զուարթօրէն շարունա-
կեց . « Ռէկրիսպուրկէն որմնադիրներ բերել պիտի
տամ . անոնք աղէկ տուններ շինել սորված են :
Անոնք պատերը քարէ կը շինեն , ձեղունը կը ձե-
փեն , անոնց գետինը մերկին պէս հողէ չէ , այլ
տախտակով ծածկուած , պատուհաններու թա-
փանցիկ ապակի կը գործածեն : Այսքան կարճ մի-
ջոցի մը մէջ հազիւ ժամանակ պիտի ըլլայ այս ա-
մէնը ընելու , պիտի փորձեմ սակայն : Եթէ ա-
պակի չգտնեմ , նէսպրիայի մէջ տեսակ մը թա-
փանցիկ քար կայ , ան ալ ապակիին գործը կը տես-
նէ » : Այսպէս շարունակեց խօսիլ մինչև որ ճաշը
աւարտեցաւ : Սեղանէն ելլելէն վերջ սպասաւոր-
ներէն մի քանին կանչեց , որոնք վարի սրահին մէջ
կը ճաշէին , և հրամաններ տուաւ անոնց տան նո-
րոգութեան մասին : Խօսած ատենը սպասաւորնե-
րէն մին ձեռքը դաւաթ մը դարեջուր բռնած յա-
ռաջացաւ և աղաղակեց , « Կեցցէ՛ Հէտան և կեցցէ՛
Հէտանի ընտրած հարսը » : Հէտան անոնց հետ դա-
ւաթ պարպեց և իւրաքանչիւրին շնորհաւորու-
թիւնները շնորհալիութեամբ ընդունեց : Երբ ետին
գարձաւ , տեսաւ որ մայրը մեկնեւ էր :

« Հայմերիս , » աղաղակեց Հէտան , « ինծի հե-
տեւ » : Երիտասարդ սպասաւորը տէրօջը հրամա-
նին հնազանդելով անոր ետեւէն պղտիկ սենեակ մը
մտաւ : « Հօրս յուզարկաւորութեան ատեն ըսի
քեզի որ հօրս հոգւոյն համար Աբրային աղօթքը
խնդրես , » ըսաւ Հէտան . « հիմա անոր դնալ դար-
ձեալ և ըսէ որ իր նախկին սովորութեան համե-
մատ կրնայ իր պաշտամունքը կատարել սաղմո-
սերգութեամբ և կրնայ եկեղեցիին զանգակները
հնչեցնել ինչպէս կ'ընէր հօրս ժամանակ » : Հայ-
մերիս ձեռքերը կուրծքին վրայ դնելով աղաղա-
կեց . « Օրհնեալ ըլլայ Յիսուս , Երկնային Փրկիչը ,
որ ուղղեց քու սիրտդ : Չէի տարակուսեր երբեք
թէ օր մը դուն հօրդ վերջին փափաքը պիտի կա-
տարէիր » : « Կը սխալիս , » ըսաւ Հէտան ժպտելով ,
« ոչ թէ հօրս վերջին կամքն է որ կը կատարեմ ,
այլ նշանածիս առաջին փափաքը , Հօրս վերջին փա-
փաքը քու կարծածդ չէ եղած » :

«Կը ցաւիմ որ այս ստայօղ պատմութեան կը հաւատաս : Հեցիլոյ և Բիլունկ յերկրեցին զայն : Եթէ ստոյգ ըլլար այդ պատմութիւնը, նախ և առաջ մայրդ պարտէր գիտնալ զայն քանի որ Կիլիւհարի հօրդ քով գտնուած միջոցին սենեակէն երբեք չհեռացաւ ան : Ակնեքե և սակայն որ մայրդ հօրդ վերջին զղջումին մասին ընտա տեղեկութիւն չուներ :» «Ի՞նչ կ'ըսես ,» ազաղակեց Հէտան , «կարելի է որ մայրս ներկայ գտնուած ըլլայ հօրս վերջին վայրկեաններուն :» «Վայրկեան մը առանձին չթողուց հայրդ և Կիլիւհարը . հարցուցէք իրեն , չկրնար ուրանալ :» «Աղէկ , գնա , ըսածս Աքբային ըսէ : Հայմերի , վայրկեան մը կեցիր , Բիլունկը անմիջապէս ինծի զրկէ :» Բիլ Վերջը Բիլունկ Հէտանի ներկայացաւ , գանդաղ էր իր սովորութեան համեմատ , գինովցած էր : Հէտան հրամայեց իրեն որ Կիլիւհարի և Աքբային միջև լսած գաղտնի խօսակցութիւնը մանրամասնօրէն կրկնէ : Բիլունկ , ինքզինքը ժողվելով , յերկրեւած պատմութիւնը անգամ մը ևս կրկնեց :

Հէտան զայն իր տեղը զրկելէ վերջ անմիջապէս ձի հեծաւ և արագօրէն դիմեց անտառ ուր Հեցիլոյ կը բնակէր : Հէտան արթնցուց քուրմը որ իր կէս մը գետնափոր խրճիթին մէջ կը քնանար . անոր ալ հրամայեց նոյն պատմութիւնը կրկնել : Քուրմին ըսածները կատարելապէս կը յարմարէին Բիլունկի պատմութեան : Վոտընի քուրմը խորամանկութիւնը ունեցած էր իր գործիքը լաւ պատրաստելու որով Հէտան չկրցաւ խաբէրալութիւնը երևան հանել : Վերադարձին՝ մօրը հանդիպեցաւ որ զբաղած էր գրաստի մը՝ վրայ բեռ դնել տալու գործին : «Ի՞նչ է այս ,» հարցուց Հէտան զարմացած : «Ձբաթ ինծի որ ասկէ վերջ իմ բնակավայրս Համէլպուրկ պիտի ըլլար , հոն կ'երթամ :» «Այն ատեն պիտի երթաս երբ հրաման տամ քեզի որ երթաս ,» ըսաւ Հէտան հանդարտութեամբ . «երկու , երեք օրէն գործաւորները կու գան , այն ատեն պիտի խնդրեմ քեզմէ որ հօրս ննջասենեակը թողուս : Այս չէնքին մէջ շատ ուրիշ սենեակներ կան , ուղածդ ընտրէ և կարասիներդ հոն փոխադրէ : Հարմարին օրէն առաջ պէտք չէ որ Ուիլսպուրկէ հեռանաս :»

Ճէլա , ներքնապէս կատղած բայց ըստ երևուածին հանդարտ , հնազանդեցաւ իր որդւոյն հրամանին : Հէտանի սիրտը սիրոյ ցանցերուն մէջ բռնուելէն ի վեր բոլորովին փոխուած էր : Ամբողջովին յափշտակուած էր իր սիրոյն առարկայով և անոր ազդեցութեան տակ կամքը դործունէութեան մղուած էր : Կ'զգար թէ մարդ մըն էր ինք , կ'զգար

նաե իր մէջ ամէն դժուարութեանց յաղթելու կարող նոր ոյժ մը :

Յոգնեցուցիչ օր մը եղած էր այդ օրը . Հէտան իր սենեակը քաշուեցաւ արջի մօրթով ծածկուած իր անկողնոյն վրայ հանգչելու : Ձքնացաւ սակայն , այլ արթուն երազանքի մը մէջ լինաւ . վերջինց զարնամուտի նորարողը՝ անտառին մէջ ըրած ճամբորդութիւնը , Պիլիհիլտի հանդիպումը : Անոր սիրուն մարմինը , շնորհալի և միանգամայն մեծավայելուչ , իր առջև կը պատկերանար . անոր ամէն մէկ շարժումը , ամէն մէկ խօսքը կը յիշէր և կը բերկրէր : Իր երեակայութիւնը այնքան կենդանի գոյներով կը պատկերացնէր առաւօտեան պատահարը որ կարծեց լսել եկեղեցիին զանգակը որ հաւատացեալները աղօթքի կը հրաւիրէր , ճիշդ ինչպէս առաւօտուն լսած էր անոր արծաթեայղօղանջիւնը անտառին մէջէն :

Իրաւ կը լսէր այդ զանգակը արդեօք . ոչ , չէր կրնար ըլլալ այդ , սակայն ձայնը աւելի և աւելի յստակ կը բարձրանար կարծես առջուած աղօթքներով : Հէտան անկողնոյն մէջ ընկողմանած մտիկ կ'ընէր այս անոյ շուռազին , կարծես անիկա Պիլիհիլտի վրայ կը խօսէր իրեն : Բայց իր երազանքին հմայքը յանկարծ խզուեցաւ , ձէլա իր առջև եկաւ կայնեցաւ տփոյն և դողդոջուն . «Հէտան իր մօրմէն միայն հնազանդութիւն կը պահանջէ :» Հէտան հանդարտութեամբ արմուկին վրայ կ'ընկնէր , «ես հրաման տուի Աքբային որ շարունակէ պաշտամունք կատարել ճիշդ ինչպէս սովոր էր ընել հօրս ժամանակ :» «Իրաւ ,» ըսաւ ձէլա խստօրէն , «ուրեմն խաբէութեամբ կ'անպատուէիր զիս երբ կ'ըսէիր այս առաւօտ թէ նպատակ ունէիր այդ նողկալի կրօնքը արդիւնու Նիւհայմի մէջ ալ :» «Մտադիր էի այսպէս ընել այս առաւօտ երբ ասկէ ճամբայ ելայ ,» ըսաւ Հէտան , «բայց միտքս փոխեցի երբ այդ Բրիստոնեաներէն մէկուն հանդիպեցայ :»

Ո՞վ էր ան որ այդպէս միտքդ փոխեց ,» հարցուց ձէլա ինքզինքէն ելած : «Պիլիհիլտ կը կոչուի ան , բայց ինչո՞ւ կ'ուզես անոր անունը գիտնալ : Ես պիտի նախընտրէի հասկնալ թէ ինչո՞ւ հօրս վերջին փափաքը զաղտնի պահեցիր ինձմէ , ինչպէս կ'ըլլայ որ Հեցիլոյ և Բիլունկէ կ'իմանամ թէ ան վերջին վայրկեանին մեր չաստուածներուն դարձաւ :» «Ես ի՞նչպէս կրնայի իմացնել քեզի ատիկա քանի որ ես ալ զայն Հեցիլոյ իմացայ :» «Դ՞ուքն ալ անկէ իմացար , ուրեմն այդ դարչելի ստութիւնը շատ ծուռութեամբ ճամբաներէ անցաւ : Դուքն հարկ էր որ տեղեակ ըլլայիր այդ եղելութեան քանի որ վայրկեան մը իսկ չհեռացար հօրս

քովէն . Կիզիլհար սենեակին մէջն էր : Ջարմանալի է որ զուն ալ այս պատմութիւնը Բիլունկէն և Հեցիլոյէն կ'իմանաս որոնք այնպէս կը ձեւացնեն թէ Կիզիլհարէն իմացան զայն , թէեւ ան ալ բանէ մը լուր չունի . շատ տարօրինակ է աս :» «Բայց ես հօրմէզ հեռու նստած էի ,» պատասխանեց ձէլա անձկութեամբ , «Ինչպէս կրնայի իր փափառքը իմանալ , Կիզիլհար ականջը ծռած էր անոր վրայ . ան արգելք եղած էր իմ և ամուսնոյս միջև : Ձէ մի որ Բիլունկ երգումով հաստատեց իր ըսածին ճշմարտութիւնը :»

ՃԻԻԼԻ ՍԸԹԸՐ

Հ Ո Գ Ի Ի

Վ Ե Ր Ա Կ Ե Ն Դ Ս Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն

1. Երկրպագութեան այս անգործ պահուն Յուշերս անցելոյն ահա կը զարթնուն , Սըրտիս մէջ կ'զգամ մեղքի դառն աւերք . Սիրտըս , ուր մեռան օրհնութիւն և երգ , Կ'անձկայ ներշնչող , հըզօր , մեծ ուժիդ . Աստուած , կաթեցուր հոգւոյս մէջ , չիթ չիթ նեկտարը Կեանքի Նոյ , արգասաբեր , Ու թող փարատին մեղքի հոծ ամպեր :
2. Գուրգուրանքներով պահած փառատենչ Իզներս թող լուծուին սիրոյդ մէջ անշէջ . Ու Խօսքիդ լոյսովը ողողուած համակ Շաւղէն ընթանան քայլերս անսայթաք . Թերհաւատութեան կեանքէն պարտասած Մարմնոյս յարութիւն տուր , բարի Աստուած . Արեւէ հոգիս լոյսովը հաւատքի , Մէջըս Նոյ Կեանքի գարուն թող ծաղկի :
3. Ճշմարտիւք լոյսը կը պատռէ միայն Քողքը վարանքիս , կասկածիս համայն , Որոնց թանձրամած խաւարին ներքեւ կը հեծեն միաքիս խորհուրդները սեւ : Ուրուականակերպ վայրագ տեսիլներ Հերիք պատրեցին հոգեակս իմ , ով Տէր . Արդ , կը նուիրեմ այս ժամս ազօթքի . Մէջըս Նոյ Կեանքի արեւ թող ծագի :

Մէրդիֆուն

Յ. Ս. ԱՆՊԵՏԱՆ

ՍԲ. ԳՐՈՑ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Յուլի 7 — 13

Կէր. Սաղ. ԻԹ. : Աստուծոյ փառքը կը յայտնուի մըրիկներուն և փոթորիկներուն մէջ : Բայց Տէրովը Ժողովուրդը այդ փոթորիկներուն մէջ իսկ «Սաղաղութիւնով օրհնուած է :» Այս խաղաղութիւնը բարոյական կեանքին փոթորիկներուն մէջ ալ ի

ի յայտ կու գայ : Ետքը երբ մեր Տէրը ըսաւ , «Սաղաղութիւն կը թողում ձեզի ,» Գեթսեմանիի և Գողգոթայի փոթորիկներուն մէջէն կ'անցնէր :

Բշ. Սաղ. Լ. : Այս կեանքին մէջ անդամ ու լախութիւնը վիշտէն և առողջութիւնը հիւանդութեանէն երկար կը տեւէ : Բայց մենք շատ անգամ կեանքին մութ կողմը նայելու հակամէտ կը գըտնուինք : Լացը հիւրի նման կու գայ և միայն մէկ գիշեր կը մնայ : Բայց հաւատացեալը կը նայի որ այս հիւրը առաւօտուն ուրախութեան փոխուեր է (հմր. 5) :

Դշ. Սաղ. ԼԱ. : «Այս սաղմոսը Ապրիլի օրերուն կը նմանի . արեւուն ճառագայթը և անձրեւը միեւնոյն օր իրարու կը յաջորդեն :» Արդարեւ մեր կեանքին մէջ ուրախութիւն և վիշտ , յաջողութիւն և ճախողութիւն իրարու կը յաջորդեն : Բայց Աստուծոյ մեղի հետ ունեցած վարմունքը միշտ ոյժ կու տայ մեզի , և կը խրախուսէ մեզ :

Դշ. Սաղ. ԼԲ. : «Այս սաղմոսին մէջ իր անձնական փորձառութեան ձայնը չլսողին ականջը ծանր ըլլալու է :» Մեղաց թողութեան փառաւոր ուրախութիւնը ապաշխարողին սրտին մէջ կը լեցուի և կը յորդէ : Ամէն մէկս զգուշութեամբ մեր փորձառութեան հետ համեմատենք այս սաղմոսը : Մեր ներսիդին ալ տեղի կ'ունենայ մեղքին մեծութեան զգացումը , Աստուծոյ ներում չնորհելուն ստուգութիւնը , թողութիւն ընդունելուն խաղաղութիւնը , որոնք կը նկարագրուին սոյն սաղմոսին մէջ :

Եշ. Սաղ. ԼԳ. : Տէրովը գործերը և Ամենակարողին վարչութիւնը «նոր երգ» երգելու կը մղեն Սաղմոսեղբուն : Մենք ալ որ հիմա ընական դիտութեանց միջոցաւ Բնութիւնը , և Քրիստոսի յայտնութեան լոյսով մարդկային պատմութիւնը կ'ուսումնասիրենք , Տէրովը նոր երգ երգելու կը մղուինք : Նոր երգ պիտի երգենք նաեւ երկինքը :

Ուր. Սաղ. ԼԴ. : «Տէրովը հրեշտակը» Նոր Ուխտի Քրիստոսն է : Ո՛րչափ պիտի քաջալերուինք եթէ վերահասու ըլլանք սոյն ծրարիւրներուն զօրոնք յօրինած է Քրիստոս մեզ պահպանելու համար : Ծն. ԼԲ. 1 , 2ին նայէ և համեմատէ զայն Մատ. ԻԸ. 20ին հետ :

Շք. Սաղ. ԼԵ. : Եթէ մարդիկ յանիրաւի կամ առանց պատճառի մեղի թշնամութիւն ընեն , Տէրն է մեր Ապաստանարանը : Ան մեզ կատարելապէս դիտէ . և ան միայն է կարող և ներկայ՝ սխալը ուղղելու և մեղարգարացնելու :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ

Մայրաքաղաք. Վեհ. Սուլթանը Պարսից Շահին շնորհաւորական հեռագիր մը ղրկեց անոր ծննդեան տարեգարձին առիթով : — Անգղիական ղեսպանատան գործակատար Մր. Պարքլէյ, որ երկրորդ կարգի ղեսպանութեան բարձրացաւ, իր յանձնարարագրերը մատուց Ն. Կ. Վեհափառութեան : — Շաբաթ Պէյլէրպէյի Սուլթանիյէ Վարժարանին տարեկան մրցանակաբաշխութիւնը կատարուեցաւ : Այս տարուան չըջանաւարաներու թիւն է 32, 23ը թուրք, 2ը Հայ, 3ը Յոյն, 1ը Լատին և 1ը Հըրեայ : — Քաղաքապետութիւնը պաշտօնապէս ղեկոյց թէ թաղապետական չըջանակներու մէկ քանի կողմերը դարձեալ ծաղկախոտ ճարակած է, և թէ պէտք է փութով պատուաստել չպատուաստուածները և վերստին պատուաստել ախպիսիներ, որոնց պատուաստին օրինական պայմանաժամը անցած է : — Որպէս զի գաւառներէ ուղղուած չիճագեղերու և ղրեխներու առաքումը յապաղումներու չենթարկուի, ամէն կողմ ծանուցուեցաւ իւրաքանչիւր ղրեխի համար կանխիկ մէկ Օսմ. ոսկի ղրկել Կայս. Բժշկական Վարժարանի վերատեսչութեան : — Կը խորհուի Ղալաթիոյ կամուրջը հոս վերաշինել երկաթ ոտքերու վրայ առանց արդի ընդարձակութիւնը փոխելու : — Թաթալայի դպրոցական և բարեսիրական Յոյն ընկերութիւնը, որ իր 9րդ տարեգարձը տօնեց կիրակի օր, ունի 249 անդամ, որոնց 17ը կին են : Հասոյթն եղած է 42,562 և ծախքը 42,203 դահ. : Պատրաստ գումարն է 29,000 :

Նահանգներ. Երզնկայի Բէմախ գաւառակին մէջ անխանք մը գտնուած է : — Կիւմիւլճինէի մէջ Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղ մը հաստատուեցաւ : — Մէրսինի մէջ այս տարի երկրագործական Ամերիկեան շատ գործիք ծախուած է և երկրագործներու աշխատութիւնները շատ արդիւնաւոր եղած են : — Պաղատաի մէջ ժանտախտի կասկածելի դէպքեր տեղի ունեցած են և որոշուած է դետի և ցամաքի ճամբով նոյն քաղաքէն մեկնող բոլոր ուղևորները բժշկական քննութեան ենթարկել և Պաղատաի Բէրպէլա մեռեալ փոխադրելու և Քեաղիմիյէի մզկիթին մէջ թաղելու գործը բացարձակապէս արգելել : — Դարձեալ, որոշուած է ջնջել Լիթի և Ալուճէի (Կարմիր Ծով) միջև գտնուող նաւահանգիստներու (բացի Եմապուէ) ժամանումներուն դէմ սահմանուած քառանթինան և

միայն բժշկական քննութիւն և հակահիւսում կատարել : — Հայֆա, որ առաջ աննշան աւան էր, Հիճազի երկաթուղին շնորհիւ հեազհեաէ կարևորութիւն կ'ստանայ : Այժմ ունի 16,000 բնակիչ և ի մօտոյ պիտի ունենայ նաւահանգիստ մը և Երկրագործական Դրամատան Էրզրումի ճիւղը հրահանգ ստացած է կարօտ երկրագործներու իւրաքանչիւր ընտանիքի 300 դահ. տալ սերմնացու գնելու համար : — Խարթումի Կորտըն Գոլէճը այրած է : Այդ հաստատութիւնն ունէր մանրէաբանական աշխատանոց մը, ուր տեղային հիւանդութիւններու վերաբերեալ թանկագին հաւաքածոյ մը կար : — Գոնեայի Տահպէլ գիւղին մէջ հըրեհէ ծագած է և կին մը, երկու այր և աղջիկ մը որոնք կը քնանային՝ այրած են յարակից ախոռին մէջ դանուող ջորիի մը, հինգ եղբի և վեց դառնուկի հետ : — Նմանապէս Իզմիրի քաղաքին վրայ անցեալները հըրեհ ծագեցաւ պանդոկէ մը և երկու հոգի այրեցան, և քանի մը հոգի բաւական վէրքեր առին՝ պատուհաններէն վար ցատկելով :

Խառն. Աթէնքի Օսմ. ղեսպանը անցեալները իր յանձնարարագիրը մատուցած է Երկրիոս Թաղաւորին : — Անատոլուի երկաթուղիի ընկերութիւնը 6 առ հարիւր շահաբաժին պիտի տայ : — Եգիպտոսի մէջ ժանտախտի ծագելէն ի վեր 2,621 անձ վարակուած է և 1,733 մեռած : — Վերջին մարդահամարին համաձայն Եգիպտոսի բնակչութիւնն է 11,192,000, այսինքն 1897ի վիճակագրութեանէն 1,457,595 աւելի : — Քրէօգօի նաւարանին մէջ լինուած Օսմ. ծովառքակրահալածները ճամբայ ելած են մայրաքաղաքս գալու համար :

Աւետ. Ժող. Երեքշարթի Վսեմ. Ազգապետ էֆ. Պատրիարքարան երթալով տեսակցեցաւ Պատրիարք Հօր հետ : — Անցեալ ուրբաթ Կ. պոլսոյ Հայ Աւետ. եկեղեցիին օրիորդները և երիտասարդները սրբազան նուագահանդէս մը տուին Սբ. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ դպրոցայարկի սրահին մէջ, Ներկայ էր արուեստասէրներու ընտիր բազմութիւն մը, որ շատ գոհ մնաց հանդէսին յաջողութենէն : — Կիլիկիոյ հոգ. Միութեան 37րդ և Կեզր. Թուրքիոյ Խառն Ժողովին 19րդ տարեկան ժողովները պիտի գումարուին Յունիս 24ին Այնթապի Դայաճըղ եկեղեցիին մէջ : Սոյն ժողովներուն մասնակցող եկեղեցիներէն կը խնդրուի իրենց ներկայացուցիչներուն անունները Յունիսի սկիզբէն առաջ հաղորդել Տր. Մէրքի. Գործ. Ժողովին կողմէ քարտուղար ձ. Ս. Մաթոսեան : — Ամսոյս 3ին Ատանայի եկեղեցին 19 նոր անդամ ընդունած է, 8ին

Թարսուսի Սէյնթ Փողգ Ինսթիթյուցիոն Գոլէճին քըն-
նութեան հանգէսը տեղի ունեցած է և 13 չըջա-
նաւարտներ վկայական ընդունած են, 4ը Բողոքա-
կան, 8ը Լուսաւորչական և 1ը Յոյն: Շըշմաւա-
ւարտներուն 9ը Թուրք, Հայ, Անգղ. և Ֆրանսե-
րէն լեզուներով ճառեր արտասանած են: — Անա-
թոլիա Գոլէճի Հայ լեզուի և գրականութեան ու-
սուցիչ Պէորգ Էֆ. Կիւլեան Փարիզի Լեզուաբա-
նական Ընկերութեան անդամ ընտրուած է: —
Տրապիզոնի միսիոնար Մր. Բրոֆօրտ տկարու-
թեան պատճառով անցեալ չարթու Ամերիկա
ուղևորեցաւ իր տիկնոջ հետ: — Ամերիկաբնակ
Պիթլիայցիներ հինգ և Տր. Ղևոնդ Գրգօեան մէկ
որը որդեգրած են Պիթլիսի Ամերիկեան որբանոցին
մէջ: — Ճէրրահի դպրոցին ծառահանդէսին առի-
թով 100 դահ. հաւաքուած է Այնթապի և Պրու-
սայի որբանոցներուն հաւասարապէս բաժնուելու
համար: — Պրուսայի Շերամաբուժական Վար-
ժարանին այս տարուան ուսանողներուն 25ը Բու-
ղոքական են զաւանթներէ եկած: — Քիւլիսի ե-
կեղեցին չէ ընդունած իր քարոզչին, Վեր. Յակոբ
Գումրուեանի, հրաժարականը և հրաւիրած է զայն
անպայման շարունակել իր պաշտօնը: — Այնթա-
պէ հեռագրաւուր մը կը գումթէ տեղւոյն Հայիկ ե-
կեղեցիին ծերունի հովիւ Վեր. Գարա Գրիգոր
Յարութիւնեանի մահը: Հանգուցեալը 52 տարի
հովուելով իր եկեղեցին՝ 83ամեայ բարեռք ծերու-
թեամբ կնքած է իր մահկանացուն ամսոյս 13ին:
Թաղման տխուր արարողութիւնը կատարուած է
կիրակի:

Հայ Ժող. Պատրիարք Հայրը Նիքոլա կայսեր և
Պարսից Մէհմէտ Ալի Շահին ծննդեան տարեգարձնե-
րուն առիթով չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ
Ռուս և Պարսիկ դեսպաններուն: — Ն. Սրբազ-
նութիւնը Արմաշու Վանքին ելեմտական գործերուն
համար կանոնադիր մը պատրաստած և յանձնած է
Տ. Փառէն Ծ. Վրդ.ին, որպէս զի ըստ այնմ վարէ
Դպրեվանքի մատակարարութիւնը: — Կրօն. Ժո-
ղովը Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ վերջ-
նականապէս որդեգրեց կանոն մը, որու համաձայն
ամուսնական խնդիրներ քննող ժողովներու մէջ
կիններու կողմէ փոխանորդներ կամ օգնականներ
պիտի ընդունուին, բայց փաստաբանական ջատա-
դովականներ պիտի չունկնդրուին: Նաեւ որոշեց
գրաւոր և ստորագրեալ տեղեկադիր պահանջել այն
ժողովականէն, որու ամուսնական կամ վիճակային
խնդիրներու վերաբերեալ թղթածրար կը յանձնուի
քննութեան համար: — Ազգ. Հիւանդանոցի Հո-
գաբարձութիւնը կանոնադիր մը պատրաստած է

այն պայմաններուն նկատմամբ որոնցմով պիտի ըն-
դունի հիւանդապահութեան գործնական դասըն-
թացքին հետեւի ուղող տիկինները և օրիորդները:
Նաեւ ի նպաստ Հիւանդանոցի լուցիկի վաճառելու
գործը ստանձնել ուղողներու համար ազգ մը
հրատարակեց: — Իօանէսքունի կտակի խնդրոյն
չուրջ դժուարութիւններ պատճառող Գարապետի-
ները հեռագրով և անձամբ դիմած են Պատրիարք
Հօր և յայտնելով թէ Պատրիարքարանի ներկայա-
յուցիչ Պ. Ժամարեաններուն փաստաբանը չատ-
կը նեղէ զիրենք՝ պարտքերուն վճարման համար
անօրինութիւն մը խնդրած են: — Արմաշու փոխ
վանահայր Տ. Բարգէն Ծ. Վրդ., որ Իզմիտի առաջ-
նորդ Տ. Ստեփանոս եպիսկոպոսին հրաւերով Ատա-
բազար գացած էր, երկու կիրակի յաջորդաբար
պատարագած և քարոզած է: Նաեւ քաղաքին մէջ
երկրագործութեամբ զբաղող ազգայիններէ ժողով մը
գումարելով խորհրդակցութիւն մը կատարած է
Դպրեվանքի ընդարձակ հողերը մշակելու մասին:
— Տ. Վահրամ Արքայսկ. Երուսաղէմէ Եաֆա մեկ-
նած է մայրաքաղաքս գալու համար: — Խասքէօյի
Սր. Ստեփանոս եկեղեցիին նորոգութեան աշխա-
տութիւնները սկսան ճարտարապետութեամբ Հա-
մամճեան Էֆ.ի: — Թէհրանի մէջ մեռած Մարտիրոս
խան Դաւիթխանեան խոշոր գումար մը կտակած է
տեղւոյն Ազգ. բարենպաստակ հաստատութիւննե-
րուն: Թիֆլիսի մէջ ալ տիկին Կատարինէ Նատիր-
եանց իւր 100,000 բուլլ արժողութեամբ կալուած
կտակած է այլեայլ տեղերու նամհօրինակ հաստա-
տութիւններուն: — Ռուս կառավարութիւնը Սր.
Աննայի պատուանշանին Ա. կարգը չնորհած է Կա-
թող. տեղապահ Տ. Գէորգ Արքայսկ. Սուրբնեանցի
և Սր. Ստանիսլաւսի Ա. կարգը՝ Երեւանի առաջնորդ
Տ. Յուսիկ Արքայսկ. Մովսիսեանցի: — Փարիզա-
բնակ ազգայիններէն Տր. Յովհաննէս խան Սրբը-
եան Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ ստա-
ցած է Օֆիսիէ տէնսթրիւքսիօն Բիւսպիք չքա-
նչանը, որ դուն ուրեք կը տրուի օտարներու: —
Գերման Հայագէտ բժիշկ Տր. Էրնէսթ Չայտէլ Դեր-
մաներէնի թարգմանած է Հերացի Միսիթար բժշ-
կապետի «Ջերմանց Միսիթարութիւն» անուն գիրքը:
Նոյնը Ֆրանսերէնի թարգմանուած է Տր. Վահրամ
Էֆ. Թորգոմեանէ,

Դրամահան. Մայիս 7/20

Օամ. Միայ. Օ. Ռ.	105	Բուռլ. Երկթղ. Քր.	180 25
Մէճիարիէ	107 37	Նաբոյէտն	87 16
Մէթալիք	101 20	Դրիմից	50
Մանր արծաթ	105 10	Անգղ. ոսկի	109 31
Ռուսիոյ բոլ	93	Մանէթ	8 70

ԱՐՏԱՔԻՆ

Ա. Բ. Ե. Տ. Ա. Բ. Ե. ր. Նահանգներու և կիսանահանգներու գրեթէ բոլոր կառավարիչները Նախագահ Բոզէվէլթի հրաւերով Ուաշինկթընի մէջ հաւաքուած են Ամերիկայի հարստութեան բնական աղբիւրներուն պահպանման կարեւոր խնդիրը ուսումնասիրելու համար : Ժողովականներուն մէջ կան նաեւ երկրին ականաւոր անձերէն ոմանք : — Քաղաքական վարիչներ սկսած են զգալ թէ անհրաժեշտ է զՄ. Զիւզ վերստին կառավարիչ ընտրել Նիւ Եորքի, որպէս զի իր պայքարը չարունակէ մօլութեան և ապականութեան դէմ : — Մայիս 9ին Նիւ Եորքի Ուաշինկթըն լրագիրը Մ. Փոլիցըրի վարչութեան տակ գտնուելուն 25ամեակը տօնեց : Մասնաւոր կառախումբ մը Ուաշինկթընէ բազմաթիւ երեւելիներ բերաւ, ի մէջ ալ յոյս Երեւոյտի և Քոնկրէսի անդամներ : Փոլիցըրեան նոր շէնքին և ահագին տարածանի մը բացումը տեղի ունեցաւ : Դուրսը մինչեւ կէսգիշեր հրախաղութիւններ եղան ժողովրդին համար և ներսը ատենախօսութիւններ արդի օրագրութեան վրայ : Յետոյ հրաւիրեալները հանդիսատես եղան հսկայ մամուլներուն գործողութեան, որոնցմով կարելի է ժամը 1,300,000 լրագիր տպել 4էն 8.5շով և 650,000՝ 8էն 12 էշով : Յաջորդ օրը Ուաշինկթըն 25ամեակի թիւը հրապարակ ելաւ 200 էշով : Այս ծաւալով օրաթերթի մը հրատարակումը «օրագրութեան մէջ նմանը չտեսնուած յաջողութիւն» կոչուեցաւ : Մ. Փոլիցըրի մրցակիցներէն ոմանք իրենց թերթերուն մէջ երկերկու էջ նուիրեցին սոյն քսանեւէնդամեակին նկարագրութեան : — Մայիս 11ին Նախագահ Բոզէվէլթ, երեւելի հանդիսականներու խումբն բազմութեան մը ներկայութեամբ, Ամերիկեան Հանրապետութիւններու դիւանատան շէնքին հիմնաքարը դետեղեց : Այս հաստատութիւնը Մ. Քարնէկի կը նուիրէ նոյն հանրապետութիւններուն : Մ. Բոզէվէլթ մեծ դոհունակութիւն յայտնեց զանոնք միացնելու համար տարիներ առաջ Մ. Պլէյնի կողմէ սկսուած և Մ. Բոլթի կողմէ ալ արդիւնաւորապէս յառաջ տարուած աշխատութեան համար : Յետոյ Մ. Քարնէկի խօսելով յոյս յայտնեց որ Քանատա ներկայացուցիչ մը կը զրկէ յաջորդ համաժողովին : Շէնքին համար պիտի ծախսուի մէկ միլիոն տոլար, որու երեք չորրորդը Մ. Քարնէկի պիտի վճարէ : — Կառավարութիւնը իր ուշադրութիւնը դարձուցած է օդանաւերու մէջ անթիւ հեռագրութեան հաստատման : Յաջող փորձեր եղած են արդէն :

Մայիս 14ին Նիւ Եորքի Գոլէճին նոր շէնքերուն բացումը կատարուեցաւ : Այս հաստատութիւնը մեծ ծառայութիւն մատուցած է ճրի բարձր կըրթութիւն տալով մանաւանդ Ամերիկա դաղթողներու որդիներուն :

Հնդկաստան. Էմիրը պատասխանած է բողոքին զոր Հնդկաստանի կառավարութիւնը ըրաւ սահմանադրի վերջին խռովութիւններուն մասնակցող Ա. Ֆ. զաններուն դէմ : Մեծ ցաւ կը յայտնէ և կը բացատրէ պարագաները : Կ'ըսէ թէ խիստ պատուէրներ տուած է Ա. Ֆ. զան հպատակները եւ կանչելու համար : Զօր. Ուիլքսըս որոյ հրահանգ ստացած է Մոհմաններուն վրայ քաղելու, վասն զի լիովին չեն ընդունած հաշտութեան պայմաններուն վրայ բանակցելու համար որոշուած ժողովին ներկայ գտնուելու հրաւերը : Սահմանադրիւնն ամէնէն հեռու գտնուող Մոհմանները անարգանքով պատասխանած են բանակցութեան ժողովի սոյն հրաւերին : Շապքատը կը հաղորդուի թէ երեք կիսագունդ պատրաստ է Մոհմաններու երկիրը արշաւելու : Զօր. Ուիլքսըսի առաջնորդութեամբ, Հընդիկ զօրաց մէջ հետախու ծագած է : Էմիրին հրամաններուն համեմատ Հնդիկ կառավարութեան դէմ պատերազմ քարոզող ամէն Ա. Ֆ. զանի լեզու պիտի կարուի : Նմանապէս պիտի կտրուին ապստամբներուն միանալու համար սահմանադրիւնն անցնող ամէն Ա. Ֆ. զանի ոտքերը :

Չին. Թէեւ յոյս կար թէ Փաքումէնի երկաթուղիին չինութեան նկատմամբ ձափոնի և Չինու միջեւ ծագած վէճը վերջանալու մօտ է, Մայիս 13 թուակիր հեռագրի մը համաձայն ձափոնական կառավարութիւնը մերժած է Չինու առաջարկները, որոնցմով կ'ուզուէր չափաւորել Հսինմինթուն-Փաքումէնի երկաթուղիին չինութեան դէմ ձափոնի հակառակութիւնը : Մասնաւորապէս մերժուած է սա առաջարկը թէ ձափոն որոշէ թէ ո՞րչափ հեռու կ'ուզէ որ չինուի արդի Հարաւային Մանչուրեան երկաթուղիին զուգահեռական գիծը : Վճռապէս ծանուցուած է թէ ձափոն չթողուր զուգահեռական գծի մը չինութիւնը : — Կառավարութիւնը Ապրիլ 15ին Փեքինի պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակեց ամբողջ պատճէնը Կայս. այն հրովարտակին որով 1899ին Կաթուիկ եպիսկոպոսներու և քահանաներու տրուած պաշտօնական դիրքի յատուկ կարգ մը արտօնութիւններ ետ կ'առնուին : Այսուհետեւ անոնք օտարահպատակներու առանձնաշնորհը պիտի վայելեն և ոչինչ աւելի :

Ֆրանսա. Ընկերավարականներու պաշտօնաթերթը, Իմանէլէ, կը խոստովանի թէ իր կուսակցու-

թիւնը Մայիս 10-ի ընտրութիւններուն մէջ պարտութիւն կրեց : Մ. Բլէմանսօի զիրքն այժմ սովորականէն աւելի ամուր է : — Փարիզէ հետեւեալը կը հեռագրուի : Տր. Տուայէն, որ երկու ամիսէ ի վեր Փասթօրեան Հաստատութեան մէջ հետազոտութիւններ կը կատարէ քաղցկեղային հիւանդութիւններու վրայ, իր եզրակացութիւնները հազորեց Կենսաբանական Ընկերակցութեան : Աւելի քան 200 փորձ կատարած է և քննած է քաղցկեղաւորներու և ուրիշ ախտերէ, ինչպէս կցաղեւտապէ, աղեթափութեան, հիւժախտէ, Լեն. առաւաղներու արիւնը : Եւքը սա եղած է որ քաղցկեղաւորի մը շիճուկը իր մէջ կը պարունակէ մասնազտական ծանօթ փոշի մը վրայ հակազդելու յատկութիւն ունեցող մասնաւոր մարմիններ ունիւթեր, և հակազդեցութիւնն ալ անկարելի է ոչ-քաղցկեղաւորի մը շիճուկին համար : Ահա այս իրողութիւնը նոր մեթոտ մը կ'ընծայէ ներքին քաղցկեղի ախտաճանաչման համար : — Կոյրերու Տունն անունով ակումբի նորակառոյց հաստատութեան մէջ կոյրերու ցուցահանդէս մը տրուեցաւ կոյրերու կողմէ : Շէնքն արդէն կոյրերու նշանագրերով տըպուած 23,000 հատորով դրատուն մը կը պարունակէ : Այդ գրատան օգնութեամբ էր որ կոյր մը Մ. Փիէտ Վիլէ, որ առաջին ելած է Վարժապետանոցէն, Մոնթէնի վրայ ուսումնասիրութիւն մը պատրաստելով Տըթորի աստիճան ստացաւ Սորպոնէն : Բոլոր գրապահները կոյր են : Ցուցահանդէսին միջոցին հանրութիւնը պիտի տեսնէ երկու սեռէ կոյրեր զանազան գործերով, խաղերով և, մէկ խօսքով, իրենց յատկանշական պարապումներով զբաղեալ :

Անգլիա . Մայիս 14-ին Ուէյլսի իշխանը և իշխանուհին Անկլիաֆրանսական ցուցահանդէսին բացումը կատարեցին ի Շէփերտզ Պուշ, Լոնտոն : Օղը սաստիկ աննպաստ էր : Այսու ամենայնիւ առաջին օրուան այցելուներու թիւը 123,000-ի հասաւ : Այս ցուցահանդէսը իր տեսակին մէջ եզական է, վասն զի կը շեշտէ երկու մեծ ազդերուն սիրալիր բարեկամութիւնը և միջոց մը պիտի ըլլայ երկու ժողովուրդներն իրարու աւելի մօտեցնելու : Անտարակոյս շատեր պիտի հրապուրէ աշխարհի ամէն կողմերէն : Յայտնի է թէ ոչ ջանք և ոչ դրամ խնայուած է որպէս զի այս նախորդ ամէն ցուցահանդէս գլխէ անցին չքեղութեան, ճաշակի և օգտակարութեան կողմէ : Ցուցալայրին վրայ, որ 200 ակրոն տարածութիւն ունի, 28 փառաւոր շէնք կառուցուած է : Կըսուի թէ միլիոն մը մարդիկ կրնան միեւնոյն ժամանակ անոր մէջ չըջադայիլ

առանց համախոնուած պատճառելու : Մեծ Սթատիոնը, ուր Ողիմպական խաղերը տեղի պիտի ունենան, 70,000 անձ կրնայ առնել : Ամբողջ եզանակին մէջ գործածելի մէկ տոմսին գինը 1-6 Անգլ. ոսկի է :

Գերմանիա . Էօյլէնպուրկի ֆիլիփ իշխանը ձերբակալուած է երկու մարդու նոր վկայութեամբ : Եւ թէպէտ անոր ընտանիքը աշխատեցաւ 23,000 Անգլ. ոսկի երաշխաւորութիւն տալ անոր համար, դատարանը չհաւանեցաւ : Մէկուկէս տարի առաջ էր որ Յոսեֆ Բիլի խմբագիր Հէր Հարտէն հանրութեան ծանօթացուց Բրուսիական արքունիքի պաշտօնէութիւնը և ծանր ամբաստանութիւններ ըրաւ անոնց նկարագրին դէմ : Ամբաստանալիներուն երկուքն էին Զօր. Բունօ Մոլթքէ կոմսը և Էօյլէնպուրկի իշխանը : Առաջինը վատահամբաւութեան դատ բացաւ Հարտէնի դէմ : Վերջապէս յաջողեցաւ քառամսեայ բանտարկութեան վճիռ մը արձակել տալ : Բայց, ենթացողով թէ իշխանն անմեղ է, անբացատրելի էր անոր անգործութիւնը : Հարտէնի կողմէ Պալիէրական թերթի մը դէմ բացուած վատահամբաւութեան դատին մէջ այս նոր վկայութիւնը ձեռք բերուեցաւ իշխանին նկարագրին դէմ և անմիջապէս մարդը ձերբակալուեցաւ :

Աւստրիա . Վիեննայէ կը տեղեկագրուի թէ Գերման վեհապետներուն այցելութեան ժամանակ բաշխուած 400 պատուանշաններէն մին ետ դարձուեցաւ : Եւ այն էր Բրուսական Թագի երկրորդ կարգը, որ Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովի տեսնապետ և քաղաքապետական վարչութեան զուլի Տր. Վայսքիլիւրի չնորոգուած էր : Տր. Վայսքիլիւրը այդ պատուանշանը ետ կը դարձնէ, ըսելով թէ այն ոչ թէ ի պատիւ իր անձին, այլ իր պաշտօնին տրուեցաւ և թէ ինք այդքան աննշան պատուանշանի մը ընդունելութիւնը չկրնար հաշտեցնել այն յարգանքին հետ զոր կը տածէ այն պաշտօններուն հանդէպ : Կասկած կայ թէ դիտմամբ եղած է այս անարդանքը այն բողոքներուն համար, զորոնք Տր. Վայսքիլիւրը ըրաւ Լեհերու հողերը բռնի գնելու ֆոն Պիւլովեան ծրագրին դէմ :

Խառն . Փեքինի Ճափոնական ղեսպանը Թիէնցինի մէջ ստորագրած է Եալուի անստաններուն պայմանագրութիւնը, զոր արդէն Փեքինի մէջ Նախնակ ստորագրած էր Չինու կողմէ : — Ֆորմոզայի հիւսիսարեւելեան մասին մէջ Ճափոնական զինուորները արագ կը յառաջանան : Նուաճուած գաւառները շատ բարեբեր են :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ԵԱԿՈՐ ՊՅՏԱՅԵԱՆ

Ֆինանսըլար եղբուշու Ամէրիգան խան

ԾԱՂԻԿ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԳՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻԻ

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ձՈՒՍ ԵՒ ՇԱՀԵԿԱՆ

ՄԵԾՊԵՐԻ 84 ԵՐԵՍ

Ումէտ Յովհաննէս Պէյլատ, նկարիչ, — Սիւնի Գաւառական

Արուեստը Ումէտի նկարներուն մէջ, — Տ. Չեֆէրեան
Ուղերձ առ Ումէտ Յ. Պէյլատ (քերթուած), — Միւն-
խի Բերգստէն

Լիբանանցի աղջիկը, — Սաւան Վարդապետ
Բուն (քերթուած), — Սիւնի
Պարպա Երկրին, — Գ. Զարուհի
Ուղերձ յիշատակի ողբացեալ Ռ. Յ. Պէրպէրեանի, —
Գարեգին Տէմբէկյալեան

Շուպերի Յայգանուագը (քերթուած), — Անայիս
Մայրական Դիեցումն, — Տաթև Ս. Յակոբեան
Թափառիկ, Ֆերման, — Աղետաւոր Փանոսեան
Պատկեր մը Ազգ. Հիւանդանոցի կեանքէն, — Շա-
ւարշ Վրդ. Սահակեան

Բաղեղները (քերթուած), — Տիգրան Չեֆէրեան
Արձակ բանաստեղծութիւն, Ձեռքերը, — Միսաք Մե-
Արձակ բանաստեղծութիւն, — Անայիս [Զարեհ
Ուղիք արտասուաց, — Եղիս Տէմբէկյալեան
Յակոբ Փաշա Գաղաղեան, — Միւնիս Բերգստէն
Գաւառի գէմբեր, Փրոֆ. Ա. Յ. Հայկաղեան, —
Հայկալեան Սահարմար

Սամոթրակէ, — Տ. Զարեան [Գաւառական
Սքինողայի աշխարհայեցութիւնը, — Գեղանայ Գ.
Շեքամբուծութիւնը Թուրքիոյ մէջ, — Ն. Գ. Գալֆաէն.

Սոյն թերթը իւր այս ձօնս պարունակութեամբ
ամէն ընթերցասէրներու ուսումնասիրութեան ար-
ժանի է: Վաճառման կեդրոնատեղին, Կ. պոլիս,
Հաճօրու խան, թիւ 24:

Գին Պոլսոյ համար 3 դրուշ, գաւառացի համար
3 1/2 Ս. Գաւառական

Հեղինակներն

ՏՕԲԹ. ՃՕՐՃ ՈՒՕՇՊԸՐՆԻ

Թարգմաններն

ԲՐՈՑ. ԱՐՐ. ՏԵՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

հաւաստիքները՝ բաւական են չհետեւու կարեւոր-
ութիւնը ամէն մարդու:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

գիրքին, զոր պէտք է կարգաւ ամէն անհատ և կար-
գանէ իր ծանօթին, և որուն բովանդակութեանը անգի-
տալ ծաւալը մեծ պահանջներն է ուսուցիչի մը հա-
մար, ինչպէս ուսանողի մը, տարեցի մը համար,
ինչպէս երիտասարդի մը: Կարգաւ այս հատորը:
Ո՛չ միայն կարգացէք, այլ նաև ունեցէ՛ք զայն ան-
վրէպ, այն նկատումով որ՝ Տօթև. Ուսուցիչն է հեղին-

ակներէն և Բրոք. Աբր. Տեր-Յակոբեանի Բարձրագո-
րէն եղող գիրք մը չունենալ՝ նշանակելի թերի մը
ձգած ըլլալ է մատենադարաններու մէջ: Կեդրո-
նատեղին է Մատթէոսեան Թղթալաճառանոցը և
գինը 5 դրշ: 6—10

Մեղի դիտարկէ՛ք. Բառագրութիւն կամ Ութ
Մասունք Բանի Հայերէն Քերականութեան, ի պէտս
նախապարտաւորական դասուց անգլիայի վարժա-
րանաց: Գ տպագրութիւն: 1908: Էջ 174, գին 5
դահ: Կեդրոնատեղի՝ գրատուն Պ. Պալենց: Այս
գիրքին լաւագոյն յանձնարարականն է հեղինակին,
Դուրեան Եպսկ.ի, անունը և մեծ սպասումը:

Թարգմ. Թադէւն: Տ. Վահան Բն. Ժամակոչեանի
այս գրքիցին երկրորդ տպագրութիւնը 341 տու-
նի մօտ ոտանաւոր կը պարունակէ 64 էջի մէջ:
Հայատառ և Թրքաբարբառ է, ծայրանունի դրու-
թեամբ յօրինուած: Որոշ գին մը չունի. Կը գտնուի
հեղինակին քով, Ազգ. Հիւանդանոց:

Նոր Վարժութիւն Մանկանց, երկրորդ տարի:
Բ տպագրութիւն, 1908: Երես 182, գին 5 դահ:
Գրատուն Պալենց, Չագմագճըլար Եօգուշու, թիւ 20:

S. B. CŒULLOU, Samsoun.

Fournitures Générales pour la Photographie.
AGENT-DEPOSITAIRE pour toute la Mer Noire
Turquie de la Société des PLAQUES
& PAPIERS PHOTO.

GUILLEMINOT & C° PARIS.

12-26

Առաւորական հրապարակ.
Մայիս 16 (Ն. Տ.) Օ. Ռ. 100

Յոթէն, Անատոլու կարծր
ընտիր, քաշը — փր.,
(Ա.) 58- (Բ.) 56-:

Գարէ, Անատոլու ընտիր,
37 1/2-38 փր., (Ա.) 35 1/2, (Բ.)
34-35:

Վարսի, Պանտրմա, գրիւը
23 դահ:

Ալեք, Գըրմա տեղային,
պարկը, (Ա.) 99-102, (Բ.)
99-102, Օտեսա (Ա.) 128-
130 դահ., (Բ.) 123-125, (Գ.)
113-114:

[Կի:
Սորճ, 100 քաշ 5 1/5-6 1/5 ու-
Քարէն, Ռուս. Պոլսոյ
համար զոյգ թիթեղ 29:

Բրէն, Եղպակն, պարկը
80-88 դահ., Անգլիկ 130-
131, Բիզոն (Ա.) 46 փր.:

Շաւար, Թրիէսթէ, կեն-
դինարը 100 դահ.:

Չեֆ, Էտրէմիտ, քիւն,
4 3/4, Բ. 4 5/8, Միտիլի 4 1/8-
4 1/4, Ալպարդ 5-5 1/4:

Լաբէ, Տրապիզոն, 100
քաշը, 130-135 դահ., նոյն
մանր 90-95, Մէլանիկ
170-190:

Միւն, Անատոլու, քաշը
52-54, (Բ.) 44-46, Պա-
լըքէսիր (Ա.) 65, (Բ.) 55-58,
Սիւրիա 60-65, Տարտա-
նէլ:

Թիֆլիս, Էնկիւրիւ-Եոզ-
դատ, քաշը 17-19 դահ.:

Բաւր, Անատոլու գըրդի-
մա, քաշը 7-7 1/8 դահ.:

Բաճաւ, Հալէպ, քաշը
4 3/4-5, Ատանա 6-6 1/8,
Կէյլէ - , Պալըքէսիր
- դահ.:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Ճաֆէր խան, Մահմուտ Փաշա, Սթամպուլ

Ամէն Երեքշաբթի և Հինգշաբթի կէսօրէ ետքը աղքատ հիւանդներ կը նայուին և կը խնամուին ճաֆէր խանի մէջ :

Վիրաբուժական հիւանդութիւններ և աչքի հիւանդութիւններ — Երեքշաբթի օրեր :

Կիներու հիւանդութիւններ և աչքի հիւանդութիւններ — Հինգշաբթի օրեր : 6—10

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻՆ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱԶԱՐԸ

Պատասպարելոյ հաց ու հանգերձ ճարելու նպատակաւ այս տարի ևս Համբարձման տօնի օրը բարեգործական պաղար մը պիտի ունենանք հաստատութեան մէջ : Բաց ի որբուհիներուն պատրաստած ձեռագործներէն 500 կաոր իրեղէններու պէտք ունինք այս պաղարին համար : Ուստի խոնարհաբար կը խնդրենք տան կամ վաճառատան մէջ աւելորդ համարուած նիւթերէն մաս մը չնորճել սոյն պաղարին, յիշելով Տէր Յիսուսի խոստումը թէ դաւաթ մը պաղ ջուր իսկ նուիրողն անտառ վարձքի պիտի արժանանայ :

Նիւթերը հաճիլ խրկել Պայպլ Հաուս Մատթէ-ոսեան Տպարանը, և կամ թղթաբերով առ

6—10

Գ. Պաղտատարեան
Պրոտսա,

ԿՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ամերիկեան ընտիր ճաշակով, նմանը չտեսնուած և տոկուն ու բաղդատարար աժան կօշիկներ : Ով իտարեբոցիներ, չխաբուիք. ուղղակի դիմեցէք Վարդան էֆ. Պետրոսեանի կօշիկ վաճառանոցը, ուր կը յաճախեն քաղաքին երեւելիները ամէն ազգէ : Մենք մեր արհեստը իտարեբոցի որբանոցին մէջ ուսած ենք և կ'աշխատինք ամէն ճաշակի գոհացում տալ, մեր շահը յաճախորդին շահուն մէջ փնտռելով : 3—5

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՔԱՐՏ

(Բարձր փոխաւ)

Զատիկ, ծննդեան տարեդարձի և այլ տօնական օրերու յարմար ծաղիկի պատկեր, նկար և այս երկրի տեսարաններ կրող, ամէնը տարբեր, 50 թղթատարական քարտ կը ղրկուի 1 դահնոց 7 թղթաղորդի փոխարէն, կամ 500 քարտ 60 դահի փոխարէն :

Հասցէ Etablissement Horticole de Terapia,

24—26

Cons/pla

Յաճախորդներու ուղած կամ ներկայացուցած լուսանկարներէն, Եւրոպական տպագրութեամբ, պարզ կամ գունաւոր ֆոտօ փաթեթոս յանձնարարութիւններ կը կատարուին դիւրամատչելի գիներով : Գործադրութիւնը մաքուր ու արագ :

Փափաքողներուն կը ղրկուի նմոյշներն պայմաններով մէկտեղ : Դիմել առ

Ներսէ և Բաբերդեան

Առաքելա Գօլէճ

4—5

Մարդաստան

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹԵԱՆ
ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆԸ

Թարգ. Վ. Յ. Յակոբեան

Շինիչ, բարոյացուցիչ և օգտակար
Գրին 5 դահ.

Կը ծախուի Պոլսոյ և դաւառոյ
բոլոր գրավաճառներուն քով :

18—20

ԶՐՈՒՑԱՏՐԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԿԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Դեռ 3. Կէ-էան

«Սոյն քերականութեան մէջ հարթուած են Անկլիերէն լեզուի բոլոր գծաւարութիւնները»
«Հնչման կանոնները հիմնալի են պարզապէս»
«Ամեն կերպով յանձնարարելի դասագիրք մըն է բոլոր անոնց որ կ'ուզեն սորովիլ և աշխատորովիլ Անկլիերէն լեզուն» :

Դիմել 45 դր. : Բոսթայով 17 դր. (փոխարէն նամակաղորդմ ալ կ'ընդունուի) :

Բրոֆ. Վ. Յ. Յակոբեան էֆ. ի Անգլ. — Հայերէն բառարանին երկրորդ տպագրութիւնը 50 դահ. (կամ 50 հատ 1 դահնոց նամակաղորդմ) :

Դիմել Յակոբ Մ. Սրապեան Գրատուն,

5—26

Մարդուան ۛۛۛۛۛۛۛۛ

Ե. Բրիտ. Ընկերակցութեան աղօթքի ժողով, ժամ 8 (Ը. Թ.) ի Բէսթ, Գումդափու : Նիւթ Հոով. ԺԲ. 12 : Իւսկիւտար, ժամ 7½ : Նիւթ Մատ. 2. 6 :